

Виконавець:

Громадська організація
Центр освіти
дорослих
Полтавщини

**Дослідження соціальних очікувань
внутрішньо-переміщених осіб та інших
соціально-вразливих груп населення
місцевих громад щодо соціально-
професійної інтеграції та вже існуючих їх
соціалізації, особистісного та професійного
розвитку в Полтавській області**

Полтава 2019

В рамках проекту

Інноваційна модель інтеграції послуг
з навчання, перекваліфікації та
соціальної підтримки у
Полтавській області

За сприяння уряду Німеччини в рамках проекту «Професійна інтеграція внутрішньо переміщених осіб в Україні», який виконує німецька федеральна компанія Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Авторський колектив:

Євгенія Козун

Василь Карманенко

Світлана Верезомська

Консультант:

Надія Тімошенко

ТЕРМІНИ І СКОРОЧЕННЯ

Бездомна людина

людина, яка перебуває у соціальному становищі бездомності;

Безпритульні (безхатченки)

категорія осіб без постійного місця проживання. До них можуть належати особи, які мешкають у непризначених та непристосованих для проживання місцях, а також особи, які в нічний час проживають у притулку для бездомних;

Безпритульність

стан людини, пов'язаний з неможливістю фактично проживати/перебувати в жилomu приміщенні, на яке вона має право;

Безпритульний

людина, яка перебуває у стані безпритульності;

Бездомність

соціальне становище людини, зумовлене відсутністю в неї будь-якого житла, призначеного та придатного для проживання;

Бездомна особа

особа, яка перебуває у соціальному становищі бездомності. До бездомних осіб належать безпритульні особи та особи, які мають притулок;

Безпритульна особа

повнолітня особа, яка проживає на вулиці, в парках, підвалах, під'їздах будинків, на горищах, об'єктах незавершеного будівництва, в інших місцях, непризначених та непридатних для проживання, у тому числі жилих приміщеннях, що перебувають в аварійному стані;

Будинок нічного перебування

заклад соціального захисту для бездомних громадян, діяльність якого спрямована на поступове повернення особи до самостійного повноцінного життя шляхом надання їй комплексу послуг (соціальних, психологічних, юридичних, медичних тощо) з урахуванням індивідуальних потреб;

ВІЛ-інфекція

це соціально небезпечне інфекційне захворювання, що розвивається внаслідок інфікування вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ). Хвороба характеризується прогресуючою дисфункцією імунної, нервової, лімфатичної та інших систем організму. Відповідно до сучасних даних ВІЛ-інфекція відноситься до невиліковних хвороб, має тривалий хронічний перебіг і, в разі відсутності ефективної терапії, закінчується смертю хворого;

Внутрішньо переміщеною особою (ВПО)

є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру;

Домашнє насильство

діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що їй постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь;

Економічне насильство

форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

Заклади для бездомних громадян і безпритульних дітей

соціальні заклади, діяльність яких спрямована на допомогу бездомним громадянам і безпритульним дітям, їх підтримку та реінтеграцію;

Запобігання бездомності і безпритульності

система заходів, спрямованих на усунення правових, соціальних та інших причин виникнення бездомності та безпритульності, запобігання їм, у тому числі заходів щодо зниження ризику втрати особою прав на жилі приміщення і запобігання втраті цих прав, а також на запобігання виникненню негативних суспільних наслідків, пов'язаних з відсутністю в особи житла;

Звільнені особи

особи, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, а також звільнені від подальшого відбування зазначених видів покарань на підставах, передбачених законом;

Особа, яка постраждала від домашнього насильства

особа, яка зазнала домашнього насильства у будь-якій формі;

Особа, звільнена з місць позбавлення волі

особа, яка була засуджена, відбувала покарання та повернулася з місць позбавлення волі;

Переважне місцезнаходження бездомного і безпритульного

адміністративно-територіальна одиниця, на території якої особа проживає;

Протидія домашньому насильству

система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, та спрямовані на припинення домашнього насильства, надання допомоги та захисту постраждалій особі, відшкодування їй завданої шкоди, а також на належне розслідування випадків домашнього насильства, притягнення до відповідальності кривдників та зміну їхньої поведінки;

Психологічне насильство

форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

Профілактика бездомності і безпритульності

система заходів, спрямованих на усунення правових, соціальних та інших причин виникнення бездомності та безпритульності, запобігання їм, у тому числі заходів щодо зниження ризику втрати людьми прав на жилі приміщення і запобігання втраті цих прав, і на попередження виникнення негативних суспільних наслідків, пов'язаних з відсутністю в людей житла;

Реінтеграція бездомних громадян і безпритульних дітей

система заходів, що спрямована на повернення бездомних громадян та безпритульних дітей до самостійного повноцінного життя;

Сексуальне насильство

форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

Соціальна адаптація

процес засвоєння звільненими особами соціального досвіду з метою повернення їх до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві;

Соціально-вразливі верстви населення

це індивіди або соціальні групи, що мають більшу за інших ймовірність зазнати соціальних збитків від дії економічних, екологічних, техногенних та інших чинників сучасного життя;

Соціальний готель

заклад соціального захисту для перебування бездомних громадян, який має у своєму складі окремі номери (кімнати). Розміщення та проживання бездомних громадян у соціальному готелі є платними. Оплата за проживання в соціальному готелі може здійснюватися безпосередньо бездомним громадянином або іншою фізичною чи юридичною особою;

Соціальний захист

це комплекс організаційно-правових та економічних заходів щодо забезпечення добробуту кожного члена суспільства в конкретних економічних умовах;

Соціальне патрулювання

мобільна форма надання соціальних послуг, що здійснюється групою фахівців поза межами закладів для бездомних та безпритульних;

Соціальні послуги

це комплекс правових, економічних, психологічних, освітніх, медичних, реабілітаційних та інших заходів, спрямованих на окремі соціальні групи чи індивідів, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги, з метою поліпшення або відтворення їх життєдіяльності, соціальної адаптації та повернення до повноцінного життя. Такі послуги можуть надаватись як на платній, так і на безоплатній основі;

Фізичне насильство

форма домашнього насильства, що включає ляпаса, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру;

Центр реінтеграції

заклад соціального захисту для бездомних громадян, діяльність якого спрямована на поступове повернення особи до самостійного повноцінного життя шляхом надання їй комплексу послуг (соціальних, психологічних, юридичних, медичних тощо) з урахуванням індивідуальних потреб;

СКОРОЧЕННЯ

АТО

Антитерористична операція

БО

Благодійна організація

ВПО

Внутрішньо переміщені особи

ГО

Громадська організація

ГЗН

Гендерно зумовлене насильство

ГПУ

Генеральна Прокуратура України

ЄРДР

Єдиний реєстр досудових розслідувань

ЖКС

жінки комерційного сексу

КПК

Кримінальний Процесуальний Кодекс України

МВС

Міністерство внутрішніх справ України

МКШ

Міжвідомчий Координаційний Штаб

МСП

Міністерство соціальної політики України

МТОТ

Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України

НІП

Насильство з боку інтимного партнера

НУО

Неурядова організація

ООС

Операція об'єднаних сил

ПТС

Посттравматичний синдром

СІН

споживачі ін'єкційних наркотиків

ЦСССДМ

Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді

Дослідження соціальних очікувань ВПО та інших соціально вразливих груп населення щодо соціально-професійної інтеграції

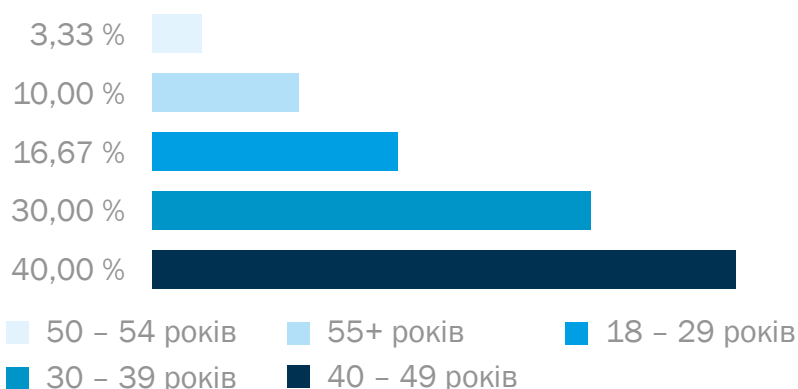
*Звіт за результатами
соціологічного дослідження
(22 грудня 2018 – 5 січня 2019 року)*

Дослідження соціальних очікувань внутрішньо-переміщених осіб (далі - ВПО) та інших соціально вразливих груп населення щодо соціально-професійної інтеграції з метою обґрунтування актуальності та доцільності впровадження моделі професійної інтеграції з використанням інструментів кейс-менеджменту і соціального підприємництва проведене за якісною стратегією методом особистих структурованих інтерв'ю на умовах конфіденційності. До опитування залучили ВПО та представників інших соціально-вразливих груп населення (30 жінок різного віку). Зразок ґайду глибинного інтерв'ю у додатку 1.

1.1. ДЕМОГРАФІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ГРУПИ:

ВІК

Вікова категорія / Кількість інформантів

СТАТЬ

Стать / Кількість інформантів

СОЦІАЛЬНА ГРУПА, ДО ЯКОЇ НАЛЕЖИТЬ ІНФОРМАНТ

Соціальна група / Кількість інформантів

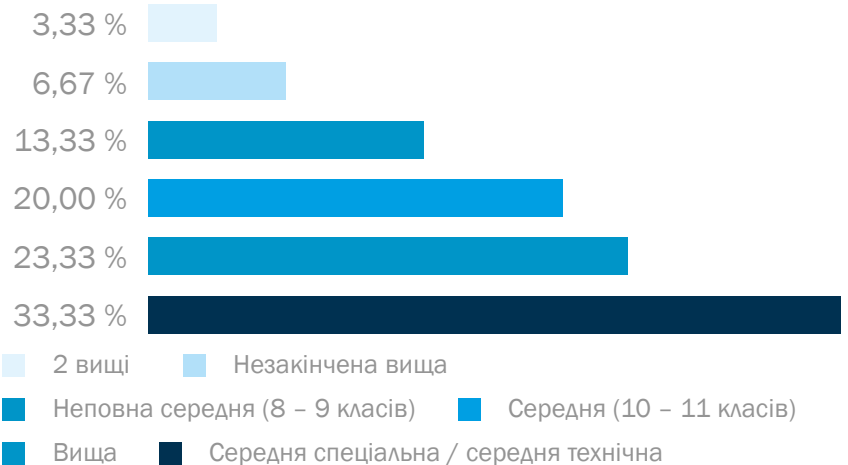
1.2. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

Опитані мають різний рівень освіти. Більшість здобули середню спеціальну (середню технічну) освіту (10 осіб). Вищу освіту мають 7 інформантів, середню – 6, неповну середню – 4 особи. Одна опитана повідомила про 2 вищі освіти, ще двоє мають незакінчену вищу освіту.

Скажіть, будь ласка, яка у Вас освіта? Чи маєте Ви досвід роботи? За якою професією?

Освіта

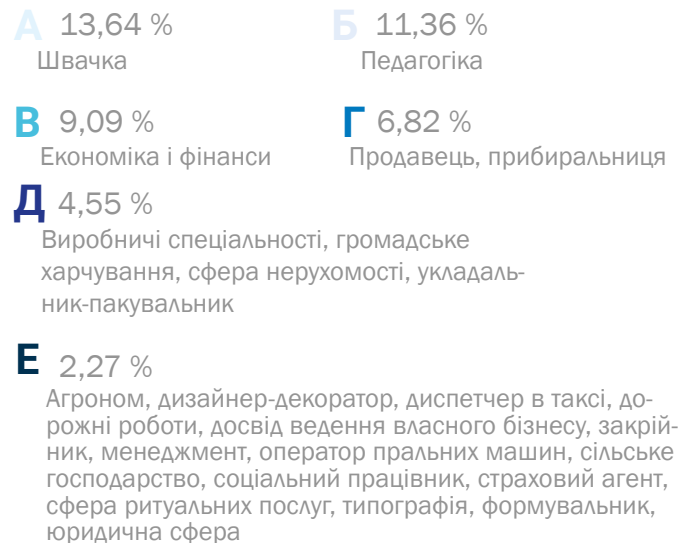
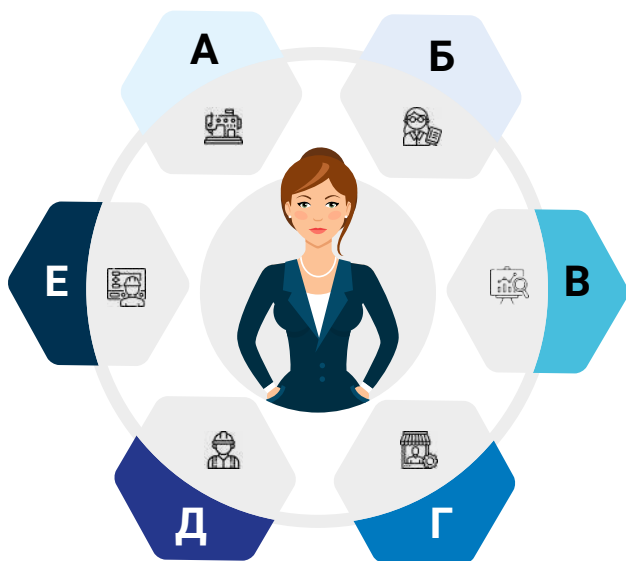
Кількість інформантів

Абсолютна більшість жінок (28) мають досвід роботи. У таблиці 1 наведено дані про професії та узагальнені напрямки, за якими працювали респондентки:

Попередній досвід роботи респондентів

Кількість згадок

Як бачимо, більшість має досвід роботи швачкою (6 осіб), в педагогіці (5), економіці і фінансах (4), продавцем (3) та прибиральницею (3 особи).

Більше половини (16) опитаних вважають, що їх кваліфікація і досвід дозволяють знайти підходящу роботу. При виборі місця роботи в першу чергу вони звертають увагу на розмір заробітної плати (18), умови праці (10), ставлення роботодавця (10), колектив (9) та графік роботи (7). Детальний розподіл думок з цього питання представлено далі:

Критерії вибору місця роботи

Кількість згадок

Найчастіше для пошуку роботи інформанти використовують інтернет ресурси (19), звертаються до Центру зайнятості (17), дізнаються про вакансії від знайомих (13), шукають оголошення в газетах (8) та на вулицях (5).

На момент опитування 13 жінок не працювали, проте більшість (11) з них мають бажання працевлаштуватися. У таблиці 3 наводимо причини безробіття, які повідомили інформанти:

Основні причини не працевлаштованості

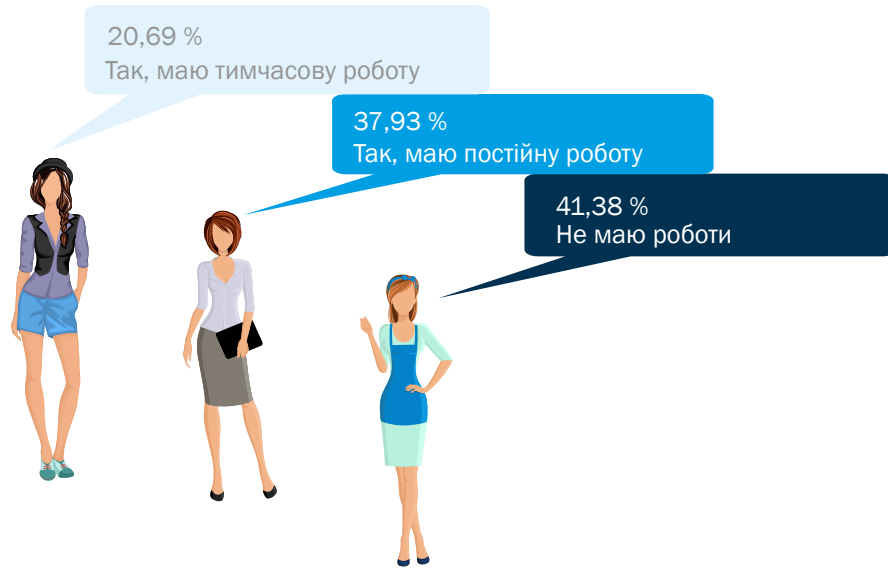
Кількість згадок

Інші жінки мають постійну (11) чи тимчасову (6) роботу за різними спеціальностями. Працевлаштувалися по рекомендації (8), через Центр зайнятості (7), знаходили вакансії в інтернеті (2).

Чи мають інформанти роботу

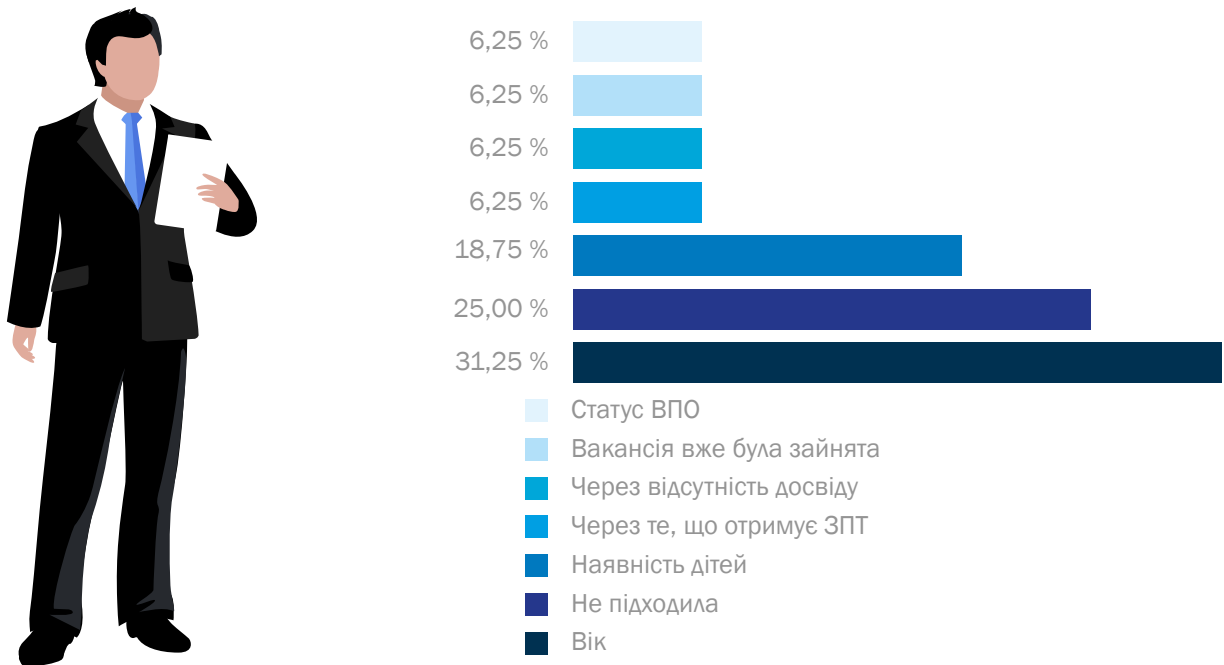
Кількість згадок

У процесі пошуку роботи більшості інформантів (19) відмовляли потенційні роботодавці. Причини відмов переважно пояснювали (15 згадок). Основні причини відмов, які визначили в ході дослідження, представлені в таблиці 4:

Основні причини відмов потенційних роботодавців

Кількість згадок

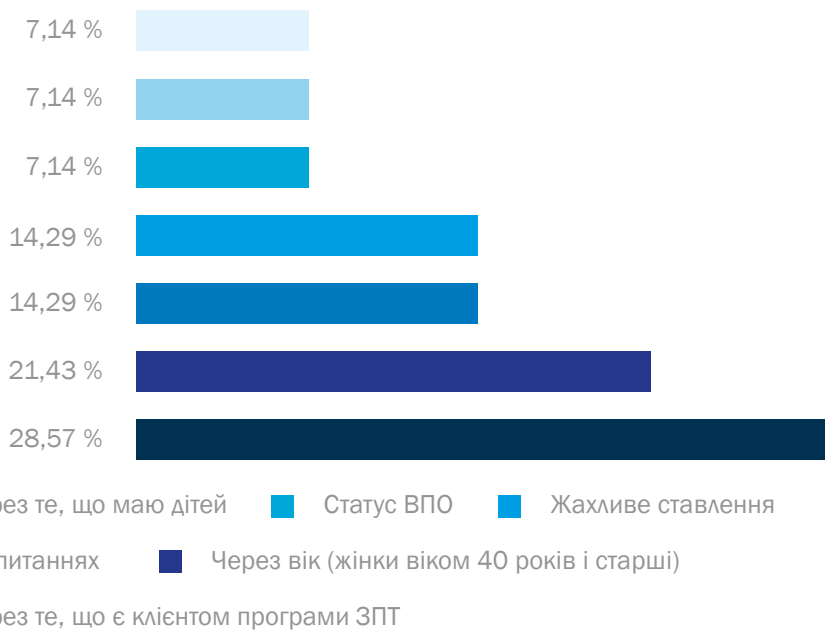

Найчастіше роботодавці відмовляють через вік (5), невідповідність вакансії (4) та наявність дітей (3).

Враховуючи те, що залучені до дослідження жінки належать до соціально-вразливих груп населення, в процесі працевлаштування може виникати дискримінація їх як громадян з боку потенційних роботодавців чи інших осіб. Частина інформантів (13) повідомили, що стикалися з такими ситуаціями. Дії, в яких, на думку опитаних, проявлялося упереджене ставлення, наводимо в таблиці 5:

Прояви дискримінації чи упереджене ставлення з боку потенційних роботодавців або інших осіб

Кількість згадок

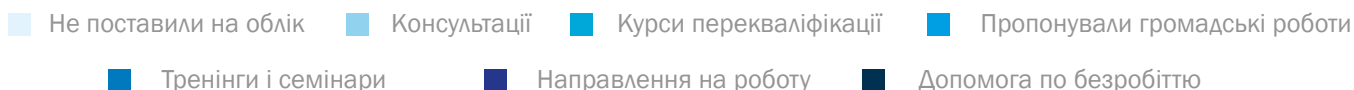
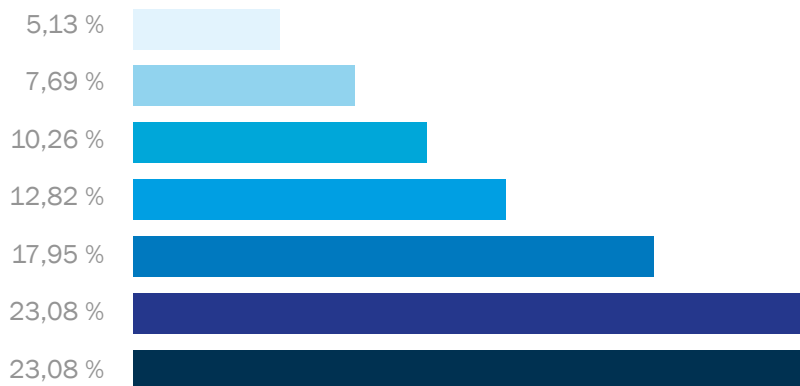
Найчастіше потерпають від дискримінації клієнтки програми ЗПТ (4) та жінки, старші 40 років (3). Також упереджене ставлення проявляється у фінансових питаннях (2), тобто невмотивованому заниженню рівня оплати праці. Частина жінок (2) потерпали від жахливого ставлення з боку роботодавців. Деякі опитані зазнавали дискримінації через відсутність вищої освіти (1), наявність дітей (1) та статус ВПО (1).

Інформанти, які не відчували на собі упереджене ставлення, розповіли, що їм відомо про дискримінацію інших людей через статус ВПО (1) та прийом ЗПТ (1).

Громадяни України, які з тих чи інших причин залишилися без роботи, мають право звернутися до Центру зайнятості з метою працевлаштування чи отримання інших послуг у цьому напрямку. Більшість опитаних (22) у своєму житті зверталися до Центру зайнятості. Перелік послуг, які вони там отримували, представлено у таблиці 6:

Структура послуг Центру зайнятості, якими користувалися респонденти

Кількість згадок

Як бачимо, інформанти отримували у Центрі зайнятості допомогу по безробіттю (9), направлення на роботу (9), відвідували тренінги та семінари (7). Також фахівці Центру пропонували громадські роботи (5), курси перекваліфікації (4) та надавали консультації (3). Водночас, двом жінкам не вдалося стати на облік через відсутність досвіду роботи і офіційного стажу. Ставлення до клієнтів з боку працівників Центру зайнятості в переважній більшості випадків хороше. Частина опитаних (8) не має досвіду звернення, хоча дехто (4) розглядає таку можливість в майбутньому.

Більшість учасників дослідження (24) вважають доцільною допомогу від держави чи інших організацій у працевлаштуванні. Думки опитаних щодо того, яка саме допомога їм потрібна, наводимо в таблиці 7:

Потреби респондентів у допомозі від держави

Кількість згадок

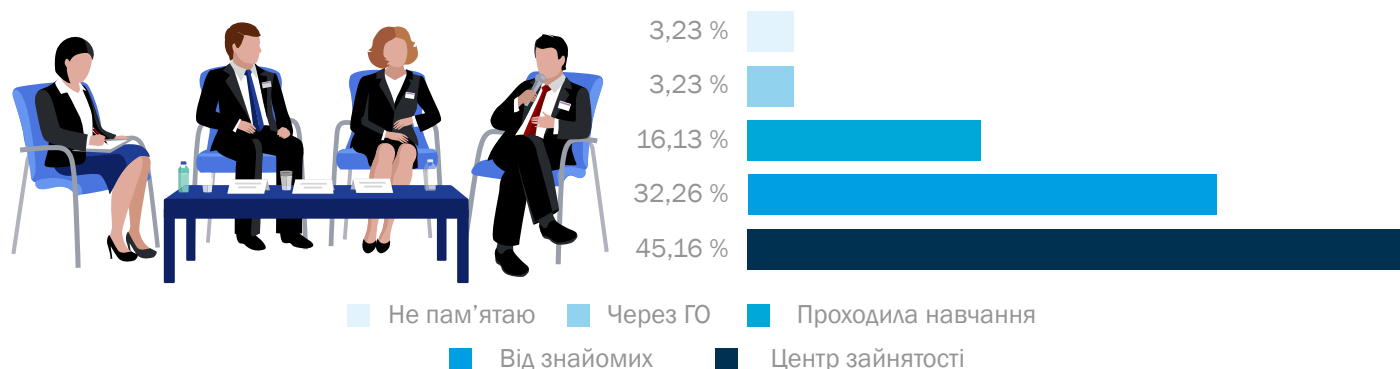

Найбільший запит є на допомогу від держави у працевлаштуванні (8), навчання і тренінги (3), моральну підтримку при пошуку роботи (3), можливість працевлаштування із наданням службового житла (2), матеріальну допомогу в період безробіття (2) та зобов'язання роботодавців працевлаштувати на підприємствах людей, які приймають ЗПТ (2).

Для професійної інтеграції досить часто застосовують перекваліфікацію безробітних – опанування нової професії через проходження навчання. Про таку можливість з різних джерел відомо більшості (26) опитаних. Основні джерела отримання інформації, з яких інформанти дізналися про можливості перекваліфікації, подано в таблиці 8:

Звідки дізналися про можливості перекваліфікації

Кількість згадок

Більшість жінок дізналися про можливості зміни фаху в Центрі зайнятості (14) та від знайомих (10). Частина (5) вже мають досвід перекваліфікації.

Інформанти (13) мають бажання опанувати новий фах. Перелік професій, які користуються попитом, наведено в таблиці 9:

Переваги респондентів у виборі професії

Кількість згадок

В основному жінки прагнуть стати перукарями (4), отримати якусь медичну спеціальність (3). Також у однаковій мірі є зацікавленість навчанням на продавця (2), психолога (2) та юриста (2).

У наступному блоці питань визначили поінформованість учасників дослідження щодо інструментів кейс-менеджменту і соціального підприємництва.

Лише третині інформантів (11) відомо про кейс-менеджмент. П'ята частина жінок (6) користувалися послугами кейс-менеджерів БО «Світло надії» (5) та в Центрі зайнятості (1).

Якщо так – Розкажіть, будь ласка, детальніше

Кількість згадок

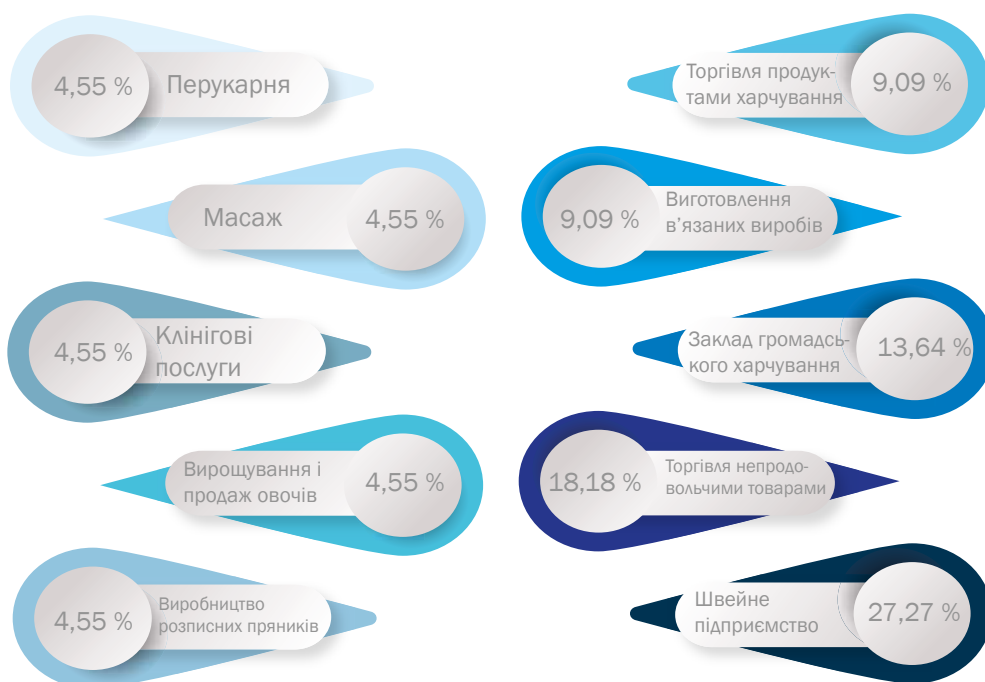
- В Центрі зайнятості
- Живу в Кризовому центрі для жінок, які постраждали від насильства, тут всі користуються
- Була клієнткою «Світла надії»

Рівень поінформованості про соціальні підприємства трохи вищий. Таке поняття відоме двом третинам (19) опитаних. Працевлаштування на соціальному підприємстві визначають можливим третина (10) жінок. Частина інформанток (5) на даний момент працюють на такому підприємстві.

На завершення опитування дослідники поцікавилися, чи розглядають опитані заняття підприємницькою діяльністю як альтернативу у разі неможливості працевлаштування. Більшість (18) дали схвальну відповідь на це питання. Розподіл думок з приводу можливих видів діяльності наводимо в таблиці 10:

Переваги респондентів у сфера бізнесу в разі започаткування власної справи

Кількість згадок

Жінки, які мають бажання займатися власною справою, висловили намір хотіли б організувати швейне підприємство (6), займатися торгівлею непродовольчими товарами (4) і продуктами харчування (2), відкрити заклад громадського харчування (3), виготовляти в'язані вироби (2).

ВИСНОВКИ

- Серед ВПО та представників інших соціально-вразливих груп населення поширена проблема безробіття.
- Частина опитаних відчуває себе неконкурентними на ринку праці через вік, недостатність досвіду.
- Громадяни, які належать до соціально-вразливих груп населення, досить часто зазнають дискримінації з боку потенційних роботодавців. Особливо гостро ця проблема постає для жінок старше 40 років та осіб, які приймають ЗПТ.
- Група опитаних має зацікавленість у навчанні новим професіям. Є запит як на курси і тренінги, так і на здобуття спеціальної чи вищої освіти.
- Допомога від держави та інших організацій у працевлаштуванні ВПО та інших соціально-вразливих груп населення може бути дієвим механізмом подолання високого рівня безробіття.
- В ході дослідження виявили низький рівень поінформованості про можливості застосування інструментів кейс-менеджменту та соціального підприємництва з метою професійної інтеграції. Водночас, можливість працевлаштування на соціальному підприємстві значна частина інформантів вважають прийнятною.
- Заняття підприємницькою діяльністю може бути альтернативою у разі неможливості працевлаштування.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

- Сприяти працевлаштуванню ВПО та інших соціально-вразливих груп населення для зменшення масштабів поширення проблеми безробіття.
- Розробити механізми і профільні НПА з метою захисту від дискримінації ВПО та інших соціально-вразливих груп населення з боку потенційних роботодавців та інших осіб в процесі працевлаштування.
- Сприяти особам, які мають статус ВПО, та представникам інших соціально-вразливих груп у навчанні новим професіям та опануванні додаткових професійних навичок через створення тренінгів, навчальних програм і курсів, допомогу в отриманні професійної та вищої освіти з метою підвищення конкурентоздатності на ринку праці.
- Провести інформаційно-роз'яснювальну роботу щодо застосування інструментів кейс-менеджменту та соціального підприємництва з метою професійної інтеграції ВПО та інших соціально-вразливих груп населення.
- Забезпечити підтримку з боку держави для ВПО та інших соціально-вразливих груп населення, які мають бажання займатися підприємницькою діяльністю.

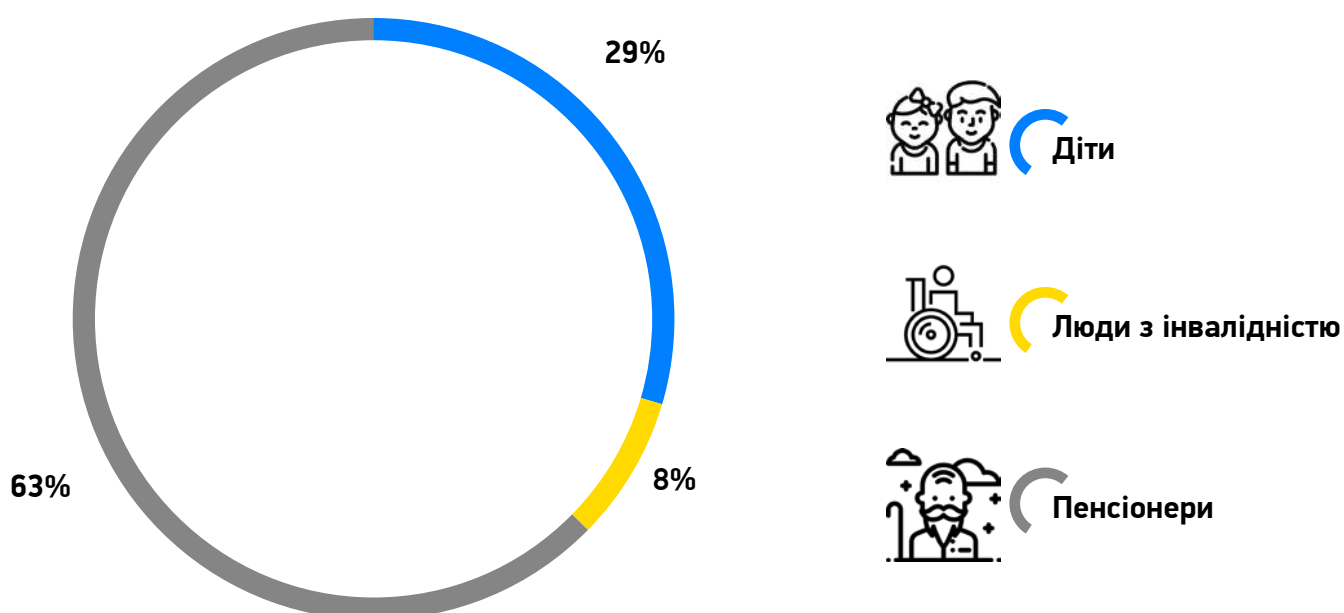
Існуючі можливості соціалізації, особистісного та професійного розвитку ВПО та інших соціально вразливих груп населення м. Полтава та Полтавської області

Аналітичне дослідження

АНОТАЦІЯ

Стимулювання розвитку громадянського суспільства в Україні є одним з пріоритетних напрямів для державного та недержавного сектору як основи подальших якісних перетворень у контексті європейського вектору розвитку українського демократичного суспільства. Суттєвим випробуванням для громадянської і соціальної консолідації стала збройна агресія Російської Федерації проти України¹. Вона призвела до внутрішнього переміщення осіб з тимчасово окупованих територій до інших регіонів України. Загальна їх кількість складає 1 млн. 512 тис. 367 осіб².

ВПО в Полтавській області (29496 осіб)

За даними Департаменту соціального захисту населення Полтавської ОДА і відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 №509 «Про облік внутрішньо переміщених осіб», в Єдиній інформаційній базі внутрішньо переміщених осіб в Полтавській області зареєстровано:

29496 осіб

19494 сімей

5748
дітей

1539
інвалідів

12190
пенсіонерів

Найбільше осіб даної категорії у:

Полтаві
(понад 12 тисяч)

Горішніх Плавнях
(1239)

Миргороді
(2920)

Лубнах
(964)

серед районів³ у:

Миргородському
(1087)

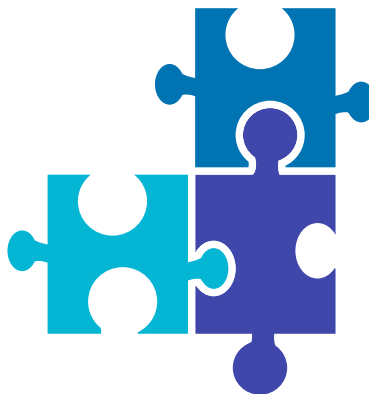
Гадяцькому
(1028)

Це створило значний соціальний попит на задоволення потреб та підтримку соціально вразливих груп населення (внутрішньо переміщені особи, жінки, що опинилися в кризових життєвих обставинах, безпритульні та інші). Перед державою, неурядовими організаціями та громадянським сектором постало завдання забезпечити реалізацію конституційних прав та свобод соціально вразливих категорій населення, соціального захисту, створення можливостей для особистісного, професійного та громадянського функціонування представників цих соціальних груп населення.

У дослідженні проаналізовано та узагальнено існуючі можливості для соціалізації, особистісного та професійного розвитку соціально вразливих груп населення:

внутрішньо переміщені особи

особи, що опинилися в кризових життєвих обставинах (безпритульні, ВІЛ інфіковані, особи, що звільнилися з місць позбавлення волі)

жінки, що стали жертвами домашнього або гендерно-обумовленого насильства

Сформовано пропозиції та рекомендації щодо підвищення ефективності діючих державних та регіональних програм підтримки цих груп населення, удосконалення та розширення ініціатив неурядового та громадянського сектору.

Розроблення інформаційно-довідкової карти послуг регіону для представників цих соціальних груп з метою підвищення їх поінформованості про існуючі можливості соціалізації, особистісного та професійного розвитку.

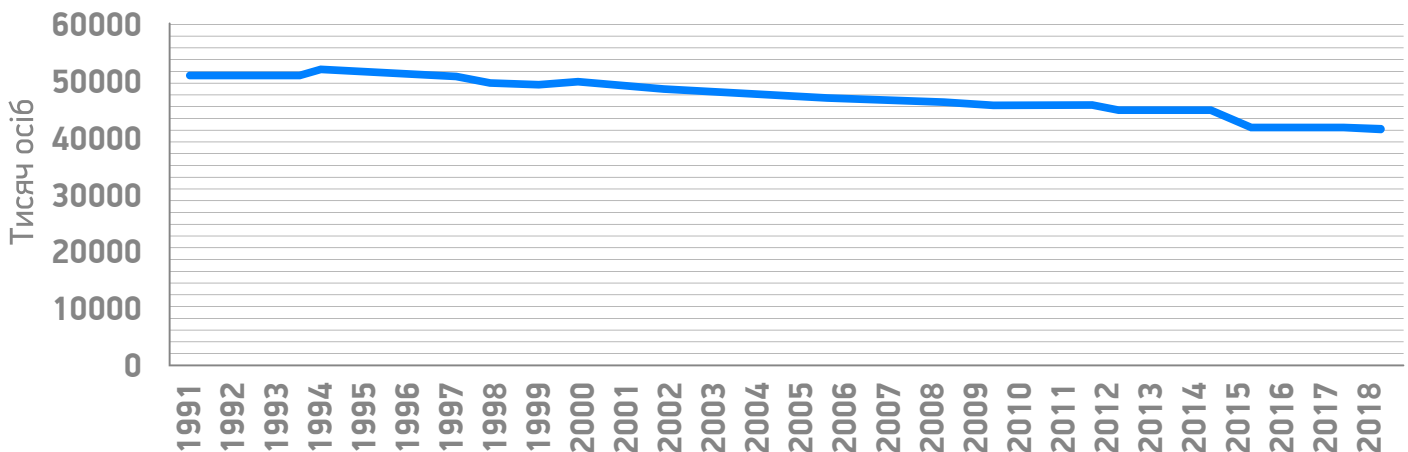
¹ Стратегія інтеграції внутрішньо переміщених осіб та впровадження довгострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2020 року. Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 909-р. Посилання: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/909-2017-%D1%80>.

² За даними Міністерства соціальної політики України станом на 08 січня 2019 року. Посилання : <https://www.msp.gov.ua/news/16541.html>.

³ За даними, що оприлюднені на сайті Полтавської ОДА. Посилання: <http://www.adm-pl.gov.ua/news/yak-zhivut-pereselenci-u-poltavskiy-oblasti-cifri-ta-fakti>

Негативні тенденції у соціально-економічній сфері суспільства призводять до значних соціальних втрат. Їхнє значення є найбільшим за всі роки незалежності України. Загальна кількість втрат населення становить майже 10 млн. осіб ⁴. Такий стан є критичним, особливо для вразливих та незахищених груп населення.

Динаміка чисельності населення України 1991-2018 рр.

Нестабільність та негативна динаміка соціально-економічних процесів сприяє зростанню кількості девіацій серед населення: алкоголізм, наркоманія, проституція, жебракування, криміналізація суспільства, як наслідок – епідемічні показники захворюваності ВІЛ, туберкульозу, гепатиту та інших.

Негативні тенденції спостерігаються й у зменшенні можливостей отримання населенням якісної освіти, набуття професійних навичок та кваліфікацій. Особливо складана ситуація з освітою дорослих, їх перекваліфікацією, особистісним розвитком та здобуттям нових професійних компетенцій. Динаміка цих процесів стимулює різке збільшення частки вразливих, незахищених груп населення та маргіналізованих елементів суспільства. Така ситуація поглиблює соціальну кризу в Україні та потребує швидкого реагування з боку держави та громадянського сектору.

Вразливі категорії потребують підвищеної уваги з боку держави та суспільства в цілому. Це підтверджує успішна практика розвинених країн, де захист та підтримка представників цих соціальних груп є пріоритетним напрямком внутрішньої політики.

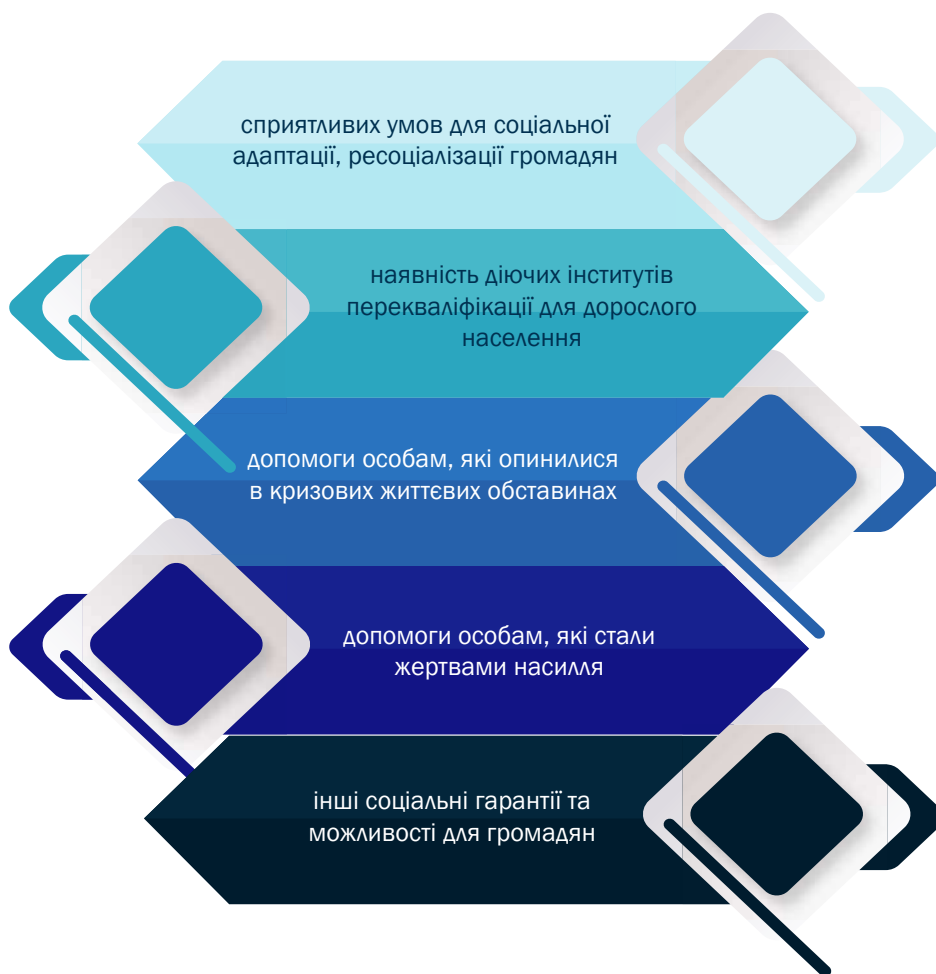
Соціально вразливі групи населення мають більшу за інших ймовірність зазнати соціальних збитків від дії економічних, екологічних, техногенних та інших чинників сучасного життя.

До соціально-вразливих категорій населення, що потребують першочергової допомоги з боку держави, відносяться: внутрішньо переміщені особи, люди поважного віку, люди з інвалідністю, жінки, що опинилися кризових життєвих обставинах (безробітні, жертви домашнього насильства, торгівлі людьми, звільнені з місць позбавлення волі, безпритульні, з низькою конкурентоспроможністю на ринку праці), а бездомні, залежні від алкоголю, наркотиків, ВІЛ-позитивні. Перераховані вище категорії не є вичерпним та повним переліком всіх соціально вразливих груп населення. В залежності від критеріїв й визначальних чинників цей список є набагато ширшим.

⁴ За даними державної служби статистики України. Посилання : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/ds/nas_rik/nas_u/nas_rik_u.html

Обов'язком держави є забезпечення сприятливих умов для соціалізації, адаптації та особистісного і професійного розвитку представників цих соціальних категорій. Це дасть змогу істотно знизити вплив соціальних, економічних, військових негативних тенденцій для вразливих груп населення та вплине на формування якісних векторів розвитку соціально вразливих верств населення.

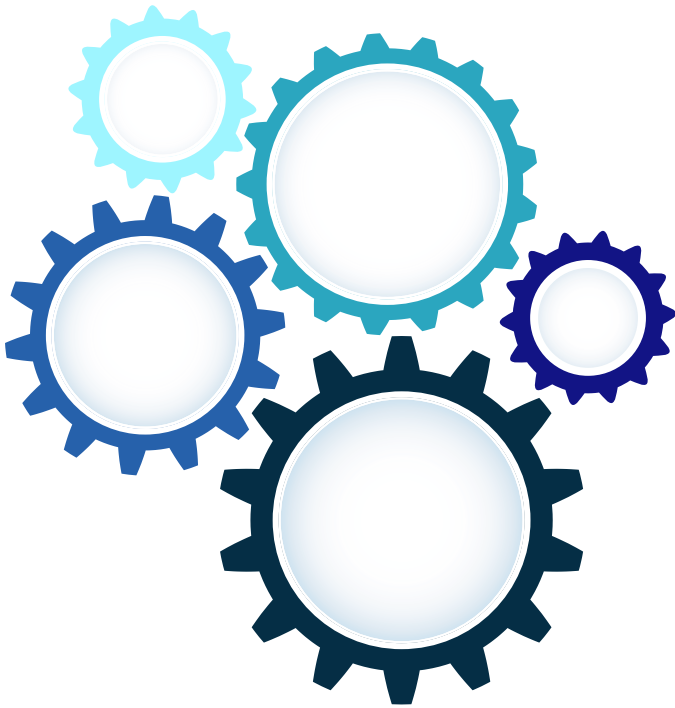
З 2014 року, у наслідок збройної агресії Російської Федерації, розпочалась внутрішня міграція громадян. Вона створила значний попит у сфері соціального захисту та соціальної допомоги з боку держави й органів місцевого врядування:

Україна як демократична держава, декларує свій найвищий пріоритет перед суспільством – забезпечення прав, свобод та законних інтересів громадян та гарантує кожному членові суспільства, незалежно від соціального статусу, національної, расової приналежності, можливості соціалізації, особистісного та професійного розвитку, ефективного функціонування як члена суспільства.

Конституція України⁵, відповідаючи положенням Загальної декларації прав людини, Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, Конвенції про права дитини, гарантує кожній людині можливості особистісного й професійного розвитку, реалізацію соціальних потреб та професійних можливостей. Ці державні механізми стосуються не лише вразливих категорій, а й всього населення в цілому.

Одним з пріоритетів регіональної та місцевої влади є реалізація державної соціальної політики на місцях. Її ефективність обумовлюється не лише злагодженою роботою державного та місцевого владно-

загальнодоступність соціальних послуг та соціального захисту для всіх громадян, незалежно від расової, релігійної, мовної, національної та інших ознак

належне забезпечення гідного рівня життя населення

відповідність норм соціальної та професійної реалізації потенціалу громадян рівню економічного розвитку

наявність законодавчого забезпечення соціальної та професійної реалізації потенціалу громадян

го сектору, а й взаємодією з неурядовими організаціями та громадянським сектором. Тільки за таких умов можлива реалізація принципів соціальної та професійної реалізації потенціалу громадян, що належать до вразливих груп населення:

Ключовим є дотримання диференційованого підходу до вибору форм та заходів соціальної підтримки та допомоги, які мають забезпечувати для громадян належні умови праці і робочих місць (в тому числі перекваліфікація та здобуття нових професійних навичок та компетенцій); для людей похилого віку та людей з інвалідністю – гідний рівень життя та можливості соціальної і професійної самореалізації; для особливо вразливих категорій – впровадження програм соціальної допомоги та підтримки.

Головними завданнями для органів державної та місцевої влади є:

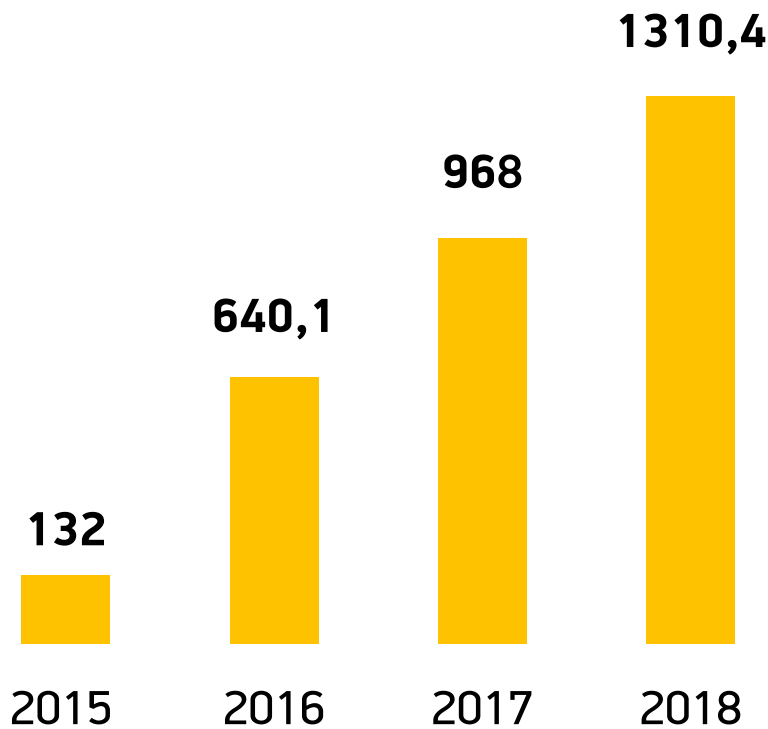
1. Соціальна підтримка, створення умов для соціальної і професійної адаптації представників вразливих груп населення.
2. Задоволення життєво необхідних потреб представників вразливих груп населення.
3. Сприяння реалізації та відновлення прав ВПО.
4. Ініціювання створення та підтримка інститутів / установ / організацій, які працюють з соціально вразливими категоріями населення.

⁵ Конституція України. Стаття 46. Посилання : <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>

Для оцінки існуючих можливостей соціалізації, особистісного та професійного розвитку ВПО та інших соціально вразливих груп населення м. Полтава та Полтавської області необхідна комплексна оцінка соціально-економічних показників регіону як результату утворюючого фактору їх ініціювання та підтримки. Такий підхід забезпечує системне уявлення про потенційні напрями розширення спектру можливостей та удосконалення умов соціального забезпечення та підтримки вразливих категорій населення.

Населення. Станом на кінець 2018 року чисельність наявного населення в області становила 1402849 осіб. Упродовж січня–жовтня 2018р. чисельність населення зменшилася на 10980 осіб, що на 805 осіб більше ніж за аналогічний період 2017 року. Приріст населення стабільно зберігає від’ємні показники.

Бюджет громад, млн. грн

Реформа децентралізації. Станом на кінець 2018 року на території Полтавської області утворені 46 об’єднаних територіальних громад, у яких проживають 0,3 млн. осіб. Територія цих ОТГ складає 29% від загальної площі Полтавської області. Про успіх реформи децентралізації свідчить зростання бюджету громад приблизно у 5 разів. Державна підтримка розвитку громад склала 521,3 млн. грн. (Розподіл за напрямками субвенцій виглядає так: освіта – 294,6 млн. грн, інфраструктура – 89,5 млн. грн, медична – 137,2 млн. грн). Полтавська область посідає 1 місце по Україні за кількістю укладання договорів громадами області. Їх кількість у 2018 році склала 80 (загальна кількість по Україні 222). Найактуальнішою тематикою договорів є: забезпечення пожежної охорони та безпеки – 24, поводження з ТПВ та екологічні питання – 16, архів та послуги населенн. (в т. ч. адмін послуги, ЖКГ) – 8, ремонт доріг та утримання узбіч – 6, покращення сфери медичних послуг – 6).

Фінансова самодостатність Полтавського регіону. Зведений бюджет склав 18,3 млрд. грн (з них 6,1 млрд. грн місцевий бюджет та 12,2 млрд. грн державний бюджет). Завдяки цьому, Полтавська область посіла 1 місце серед областей України. За економічною ефективністю регіон посів 3 місце. Загальний розмір зборів і податків склав 15,8 млрд. грн.

Валовий регіональний продукт. Полтавська область посіла 1 місце серед областей України за цим показником – 81,1 тис. грн / на одну особу. У той час як середній ВРП по Україні складає 55,9 тис. грн / на одну особу. Загальна частка Полтавської області у ВРП України склала 5%.

⁶ За даними Головного управління статистики у Полтавській області

⁷ За даними Департаменту економічного розвитку. Торгівлі та залучення інвестицій Полтавської обласної державної адміністрації

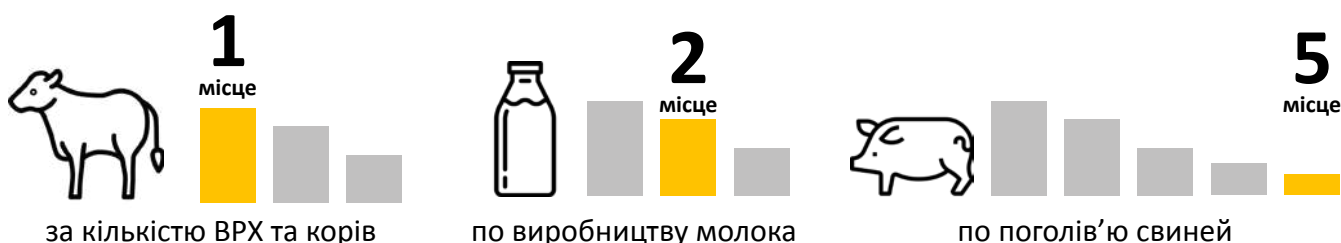
Промисловість. За рівнем промислового виробництва Полтавська область займає 6 місце у рейтингу областей України. Обсяги реалізації промислової продукції склали 101,6 млрд. грн (на 13,4 млрд. грн більше ніж у 2017 році.) За видобутком корисних копалин Полтавська область посіла серед областей України : 6 місце за об'ємом видобутку нафти (91,6 тис. тон), 2 місце за об'ємом видобутого природнього газу (4995,3 млн. м3), 1 місце за видобутком конденсату (226,1 тис. тон). Фінансовий результат підприємств до оподаткування (крім малих та сільськогосподарських підприємств) за січень–вересень 2018р. був позитивним і становив 5046,5 млн. грн прибутку (за аналогічний період 2017р. – 6227,8 млн. грн). Прибутковими підприємствами, частка яких у загальній кількості становила 66,2%, отримано 10106,6 млн. грн прибутку, що на 4,4% більше, ніж за січень–вересень 2017р.

Індекс промислової продукції у розрізі галузей за січень–листопад 2018 року

Збитково працювало 33,8% підприємств, що на 3,9 в.п. більше, ніж у січні–вересні 2017р. Цими підприємствами допущено 5060,1 млн.грн збитків, що на 46,7% більше, ніж за січень–вересень 2017р. Найбільших обсягів збитків зазнали підприємства промисловості.

Агропромисловий комплекс. Полтавська область у 2018 році серед інших областей посіла 1 місце за кількістю ВРХ та корів, 2 місце по виробництву молока. 5 місце по поголів'ю свиней. За цими показниками посіла 3 місце за темпами росту агропромислового сектору. Такі показники дають всі підстави стверджувати належні умови для ведення аграрного бізнесу в регіоні, що сприяє працевлаштуванню сільського населення у цій сфері господарювання. У січні–листопаді 2018р. індекс сільськогосподарської продукції порівняно з січнем–листопадом 2017р. становив 120,9%, у тому числі в сільськогосподарських підприємствах – 126,1%, у господарствах населення – 112,1%. Індекс продукції рослинництва становив 128,4%, продукції тваринництва – 97,3%.

Будівництво. Освоєно 3385,5 млн. грн. Прийнято в експлуатацію 75 тис. м² житла з яких: 45,7 тис. м² міських поселеннях, 29,3 тис. м² сільській місцевості. Реконструйовано та відновлено роботу полтавського аеропорту. На поточний та капітальний ремонт виділено та освоєно 57 млн. грн.

Медицина, охорона здоров'я. В стані реалізації проект Світового банку «Поліпшення охорони здоров'я на службі у людей» загальним об'ємом інвестицій 1,775 млн. доларів США. У 2018 році було придбано та введено в експлуатацію 35 медичних автомобілів та 7 амбулаторій на колесах. Заплановано та розроблено відповідну документацію для будівництва 37 амбулаторій на території Полтавської області. Було виділено з обласного бюджету 190,5 млн. грн для ремонту закладів охорони здоров'я, а також залучено 41,3 млн. державних субвенцій для сільської медицини.

Освіта. Ведеться активна робота по формуванню опорних закладів освіти. Їх кількість у 2016 році – 3, у 2017- 22. На даний час на території Полтавської області діє 41 опорний заклад освіти. До 2020 року їх кількість збільшиться до 86. На 100% забезпечено підвезення учнів до місць навчання. У повній мірі реалізується процес впровадження інклюзивного навчання. У 2018-2019 навчальному році 159 закладів освіти регіону відповідають нормам і стандартам інклюзивної освіти. Загальна кількість учнів, які отримали доступ до інклюзивного навчання – 444. У Полтавській області здійснюють освітню діяльність у відповідності до ліцензій третього та четвертого рівня акредитації 14 закладів вищої освіти.

159
закладів
освіти

444
учнів

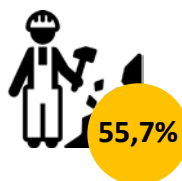
отримали доступ до
інклюзивного навчання

Інвестиційна та зовнішньоекономічна діяльність. Рейтингове агентство «ЄвроРейтинг» поставило Полтавську область на 4 місце загального українського рейтингу серед областей за показником інвестиційної ефективності: капітальні інвестиції на одну особу склали 4,7 тис. грн, освоєно 6,6 млрд. грн капітальних інвестицій за I півріччя 2018 року, розмір прямих іноземних інвестицій склав 11,7 млн. доларів США. Серед експортних товарів у 2018 році лідируючі позиції за об'ємами склали: 55,7% мінеральні продукти, 12,6% продукти рослинного походження, 9,2% готові харчові продукти. Обороти торгівлі склав 1,8 млрд. доларів США (з них 1,1 млрд – експорт, 0,7 млрд – імпорт). Полтавська область має тісні економічні зв'язки з 136 країнами світу.

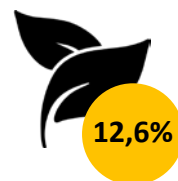

4
місце

Лідируючі позиції за об'ємами
серед **експортних** товарів у
2018 році

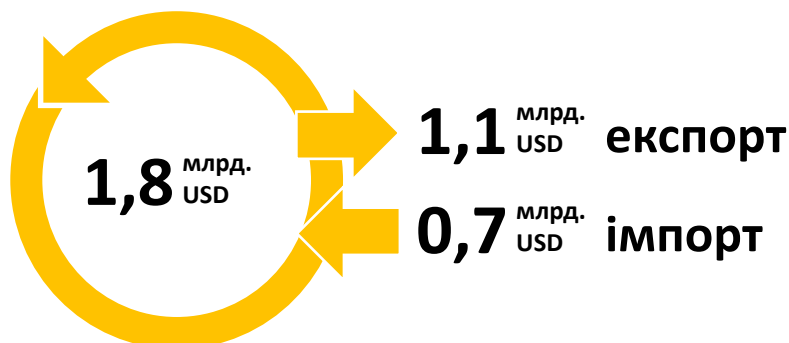
мінеральні
продукти

продукти
рослинного
походження

готові
харчові
продукти

Проекти міжнародно-технічної допомоги. На території Полтавської області станом на 01 жовтня 2018 року діють 33 проекти міжнародно-технічної допомоги (охоплюють 15 районів області, 10 ОТГ, 6 міст обласного значення, 2 міста районного значення). Країнами-партнерами та донорами є: ФРН, Канада, США, Литва, ЄС, Швейцарія, НЕФКО, Фонд РЕЦ, ЕБРР.

Економічно активне населення. Середньомісячна кількість економічно активного населення у віці 15–70 років (дані наведено за результатами вибіркового обстеження населення (домогосподарств) з питань економічної активності в середньому за 9 місяців 2018р.) становила 653,4 тис. осіб, з яких 580,9 тис. осіб були зайняті економічною діяльністю, 72,5 тис. осіб – безробітні, тобто особи, які не мали роботи, але активно її шукали як самостійно, так і за допомогою державної служби зайнятості. Рівень зайнятості населення становив: у віці 15–70 років – 55,1%, у працездатному віці – 65,2%. Рівень безробіття (за методологією МОП) серед економічно активного населення у віці 15–70 років становив 11,1%, а у працездатному віці – 11,4%.

За даними державної служби зайнятості, кількість зареєстрованих безробітних на кінець листопада 2018р. становила 15,7 тис. осіб, із них допомогу по безробіттю отримували 80,8%. Із загальної кількості безробітних 54,3% становили жінки. Рівень зареєстрованого безробіття в цілому по області порівняно з жовтнем 2018р. збільшився на 1,8% населення працездатного віку. У сільській місцевості цей показник збільшився на 2,6% сільського населення працездатного віку, у міських поселеннях – відповідно 1,4% населення працездатного віку цієї місцевості.

Середньооблікова кількість безробітних, які отримували допомогу по безробіттю у листопаді 2018р., становила 11,2 тис. осіб. Середній розмір допомоги по безробіттю становив 2767 грн, що дорівнює 74,3% законодавчо визначеного розміру мінімальної заробітної плати (3723 грн).

Кількість вакансій, заявлених роботодавцями до державної служби зайнятості, у листопаді 2018р. порівняно з жовтнем зменшилася на 825 одиниць, або на 18,2%, і на кінець місяця становила 3,7 тис. (у листопаді 2017р. – 2,6 тис.).

За професійними групами найбільша кількість вакансій на кінець листопада 2018р. спостерігалася серед кваліфікованих робітників з інструментом (29,4% від загальної кількості заявлених вакансій), найпростіших професій та осіб без професій (18,4%), робітників з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин (17,1%), а найменша – серед кваліфікованих робітників сільського та лісового господарств, риборозведення та рибальства (0,8%), технічних службовців (3,0%). Навантаження зареєстрованих безробітних на одну вакансію становило 4 особи на кінець листопада 2018 року.

Доходи населення. У січні–жовтні 2018р. розмір середньомісячної номінальної заробітної плати штатних працівників (по юридичних особах та відокремлених підрозділах юридичних осіб із кількістю найманих працівників 10 і більше осіб) становив 8184 грн (у січні–жовтні 2017р. – 6392 грн).

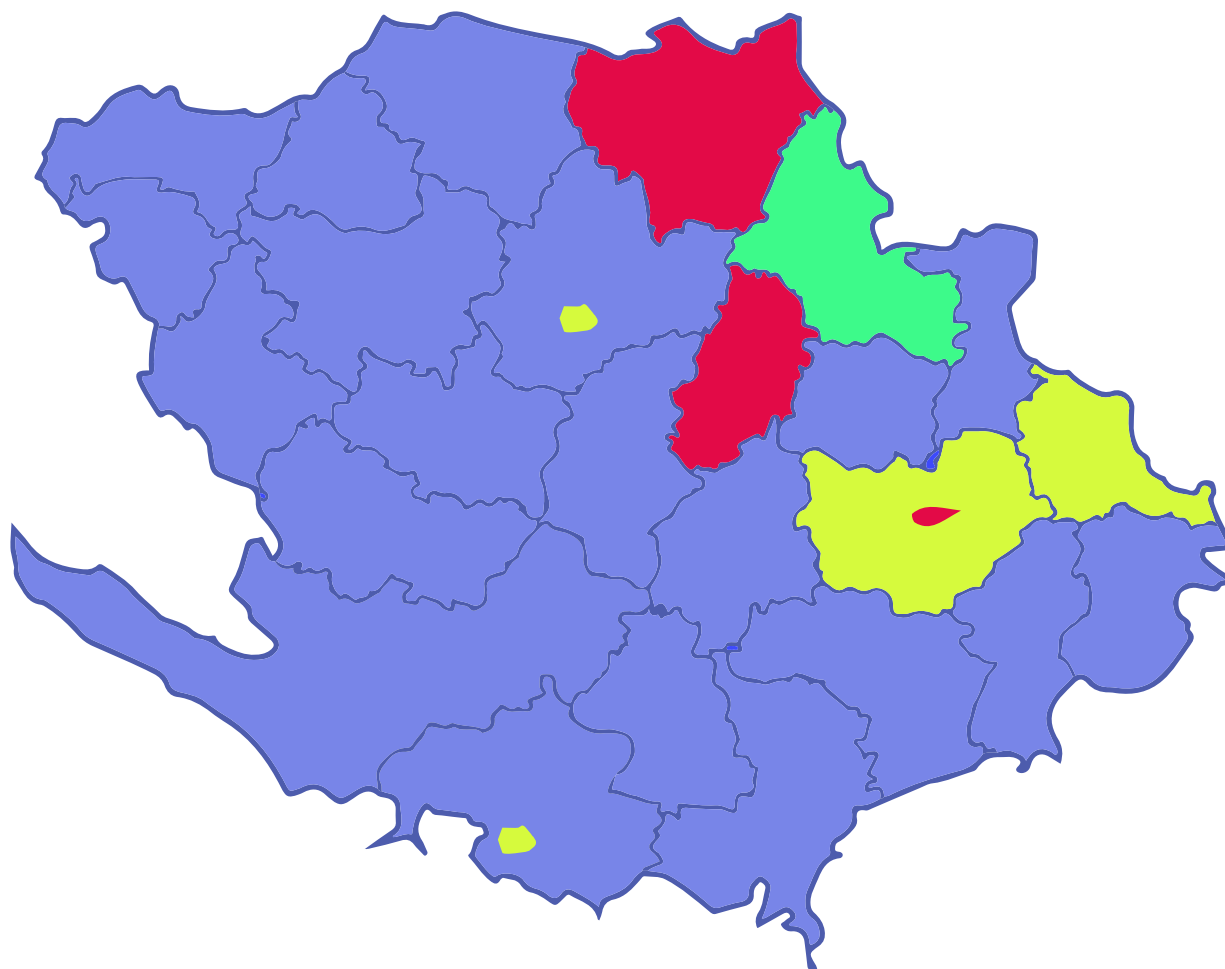

Найвищий рівень оплати праці спостерігався у працівників підприємств добувної промисловості і розроблення кар'єрів, де заробітна плата перевищувала середній показник по області в 1,8 рази, з виробництва хімічних речовин і хімічної продукції, виробництва електричного устаткування – в 1,6 рази.

Найнижчий рівень заробітної плати спостерігався у працівників підприємств з текстильного виробництва, виробництва одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів, виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності, тимчасового розміщування й організації харчування і не перевищував 55,4% від середнього рівня по області.

Індекс реальної заробітної плати у січні-жовтні 2018р. порівняно з відповідним періодом 2017р. становив 115,7%. Упродовж січня–жовтня 2018р. загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати збільшилася на 15,9%, або на 6013,1 тис.грн, і на 1 листопада становила 43,9 млн.грн (1,6% фонду оплати праці, нарахованого за жовтень 2018р.).

Сума боргу збільшилася перед працівниками економічно активних підприємств у містах Гадячі, Полтаві та Шишацькому районі, виникла – у Чутівському районі. Борг перед працівниками підприємств зменшився у містах Кременчуці, Миргороді та Полтавському районі, повністю погашений – у Зіньківському районі.

● заборгованість збільшилася ● заборгованість виникла ● заборгованість повністю погашена

Кількість працівників економічно активних підприємств, яким вчасно не виплачено заробітну плату, на 1 листопада 2018р. становила 1,5 тис. осіб. Кожному із зазначених працівників не виплачено в середньому по 20892 грн, що у 2,3 рази більше від розміру середньої заробітної плати одного штатного працівника, нарахованої за жовтень 2018р.

Соціальний захист. У січні-листопаді 2018р. призначено субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг 417,4 тис. домогосподарств, з них у міських поселеннях – 267,8 тис. домогосподарств, у сільській місцевості – 149,6 тис. домогосподарств. Сума субсидій, призначених домогосподарствам, у січні-листопаді 2018р. становила 126,1 млн. грн, з неї в міських поселеннях – 81,6 млн. грн, у сільській місцевості – 44,5 млн. грн.

Кількість домогосподарств

267,8 тис.

149,6 тис.

Правопорушення. За повідомленням прокуратури Полтавської області, протягом січня-листопада 2018р. обліковано 21632 кримінальних правопорушення. Із загального числа зафіксованих правоохоронними органами кримінальних проявів 29,1% – тяжкі та особливо тяжкі.

У загальній кількості злочинів 70,4% становили злочини проти власності, 9,3% – злочини проти життя та здоров'я особи, 4,6% – злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення, 3,2% – злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та злочини проти журналістів, 2,7% – злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту, 2,4% – злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, по 1,3% – злочини проти правосуддя; проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина, 1,2% – злочини проти громадського порядку та моральності, 1,1% – злочини проти громадської безпеки, 0,4% – злочини у сфері господарської діяльності.

Протягом січня-листопада 2018р. обліковано очевидних умисних вбивств і замахів на вбивство – 40, умисних тяжких тілесних ушкоджень – 96, зґвалтувань і замахів на зґвалтування – 7. Кількість крадіжок становила 12186 випадків, шахрайства – 1961, грабежів – 396, хабарництва – 76, розбійних нападів – 73.

Правоохоронними органами за січень-листопад 2018р. виявлено 33 особи, які скоїли злочини у складі 11 організованих груп і злочинних організацій.

Кількість потерпілих від злочинів за січень-листопад 2018р. становила 17746 осіб, із числа яких 5944 – жінки, 1077 – особи похилого віку та з інвалідністю 1 і 2 груп, 166 – неповнолітні та 82 – діти до 14 років. Найбільша кількість потерпілих (68,4%) – від крадіжок та грабежів, серед яких 32,7% – жінки. У дорожньо-транспортних пригодах, пов'язаних зі злочинами, на території області постраждало 262 особи.

Усього внаслідок злочинних діянь загинуло 178 осіб, із числа яких 36,0% – внаслідок дорожньо-транспортних пригод, пов'язаних зі злочинами, 17,4% було умисно вбито, 14,6% загинуло в результаті нанесення умисних тяжких тілесних ушкоджень.

Кількість виявлених осіб, які вчинили злочини, становила 4553 особи, з них жінки – 481, неповнолітні – 154. У загальній кількості виявлених осіб, які вчинили злочини, 45,2% раніше вже ставали на злочинний шлях, із яких майже кожний другий мав незняту або непогашену судимість; 12,2% знаходились у стані алкогольного сп'яніння, 6,9% вчинили злочин у групі. Питома вага працездатних осіб, підозрюваних у скоєнні злочинів, які на момент учинення злочину не працювали і не навчались, становила 76,2%, безробітних – 2,6%.

Внутрішньо переміщені особи

Основою громадянського суспільства є безальтернативне гарантування захисту прав та свобод людини й громадянина як ключової умови соціалізації особи, створення умов та ефективних інструментів сприяння та мотивації до особистісного й професійного розвитку. Водночас це є пріоритетним завданням правової та соціальної держави.

З початком збройної агресії Російської Федерації у 2014 році у переліку соціально вразливих та незахищених груп населення з'явилась нова – внутрішньо переміщені особи (ВПО) – громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебувають на території України на законних підставах та мають право на постійне проживання в Україні, які були змушені залишити / покинути своє місце проживання у результаті / з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини. Загальна кількість внутрішніх переселенців сягнула понад 1,6 млн. осіб (ВПО)⁸. З них майже 30 тисяч ВПО проживають у Полтавській обл.

Ці громадяни потребують додаткових умов гарантування своїх прав, свобод та законних інтересів. Перебуваючи у особливому соціальному і громадянському статусі, ВПО потребують додаткової підтримки з боку держави, місцевої влади та неурядових організацій.

Це стимулювало законотворчий процес в Україні у галузі соціального захисту, розроблення нормативно-правового забезпечення соціальних та громадянських гарантій для цієї категорії громадян. Головна мета цих документів – зберегти / відновити / підтримувати реалізацію конституційних прав, свобод та законних інтересів ВПО.

З початком збройної агресії була прийнято ряд законів та підзаконних нормативно-правових актів, які визначали статус ВПО, визначення спеціальних прав та обов'язків переселенців, визначено механізми реалізації ними загальногромадянських прав. Значна кількість цих документів потребує систематизації та узагальнення для оперативного орієнтування.

Проблематика ВПО є однією з найскладніших викликів для українського суспільства. За оцінками американських експертів Україна займає 9 місце у рейтингу країн за кількістю ВПО⁹.

З метою виявлення соціальних, економічних, побутових та інших потреб ВПО та гарантування їм комплексної адресної допомоги Постанова Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509 «Про облік внутрішньо переміщених осіб»¹⁰ було ініційовано створення Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб. Це дозволило здійснювати постійний моніторинг «руху» ВПО та спільними зусиллями з органами місцевого самоврядування та представниками неурядового сектору забезпечувати гарантії соціального захисту та допомоги.

⁸ Динаміка міграції в Україні: де живе найбільше переселенців. Аналітичний портал «Слово і діло». Посилання: <https://www.slovoidilo.ua/2018/07/10/infografika/suspilstvo/dynamika-mihracziyi-ukrayini-zhyve-najbilshe-pereselenciv>

⁹ Представник Державного департаменту США з питань України Курт Волкер. Звіт аналітичного центру Атлантичної ради США щодо внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в Україні.

¹⁰ Постанова Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509
Посилання : <https://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/509-2014-%D0%BF>

З метою відновлення прав і свобод, а також їх додаткових гарантій 28 грудня 2014 року (з останніми змінами¹¹ 8 лютого 2018 року) був прийнятий Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»¹². Закон визначає поняття внутрішньо переміщеної особи, встановлює порядок обліку ВПО, закріплює права на отримання документів, що засвідчують особу, на зайнятність, пенсійне забезпечення, державне соціальне страхування, соціальні послуги, освіту, участь у виборах та інші права.

20 квітня 2016 року Постановою Кабінету Міністрів № 299 було створено Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб (МТТ)¹³, реорганізувавши шляхом злиття Державне агентство з питань відновлення Донбасу і Державну службу з питань Автономної Республіки Крим та міста Севастополя.

Міністерством з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб у 2017 р. було розроблено Стратегію інтеграції ВПО¹⁴ та впровадження довгострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2020 року, яку було затверджено Кабінетом Міністрів України¹⁵. Вона спрямована на розв'язання державою проблеми внутрішнього переміщення громадян України та його наслідків, зокрема приймаючих територіальних громад, створення ефективних інструментів державного управління, задоволення нагальних та постійних потреб ВПО.

Одним із пріоритетних завдань внутрішньої соціальної політики уряду України є поліпшення умов життя та надання економічних та соціальних гарантій для вимушених переселенців. З метою покращення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб урядом прийнято Постанову від 17.01.2018 р. № 15 «Про внесення змін до пункту 3 Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг»¹⁶.

31 січня 2018 року на засіданні Кабінету Міністрів прийнято Постанову «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2015 р. № 1154 і від 5 квітня 2017 р. № 224»¹⁷, якою продовжено до 31 грудня 2018 року строк проведення у Полтавській, Львівській, та Харківській області пілотного проекту «Рука допомоги», що впроваджується за підтримки Світового банку з 1 грудня 2016 р. Метою проекту є відпрацювання практики допомоги малозабезпеченим громадянам та ВПО у працевлаштуванні та повернення таких громадян на ринок праці.

У 2018 р. фінансова допомога також надавалася діючим суб'єктами господарювання, які створювали робочі місця для учасників пілотного проекту «Рука допомоги». Кошти для його реалізації були передбачені в державному бюджеті на 2018 р. у сумі 20 млн грн¹⁸.

18 січня 2018 року Верховною Радою України ухвалено Закон «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України над тимчасово окупованими територіями в

¹¹ Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» щодо забезпечення права на отримання комунальних послуг. Посилання : <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1972-19>

¹² Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Посилання : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>

¹³ Постанова Кабінету Міністрів № 299 Посилання : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-2016-%D0%BF>

¹⁴ Стратегія інтеграції внутрішньо переміщених осіб та впровадження довгострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2020 року. Посилання : <https://mtot.gov.ua/5891-2>

¹⁵ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2018 року Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії інтеграції внутрішньо переміщених осіб та впровадження довгострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2020 року Посилання : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/944-2018-%D1%80>

¹⁶ Постанова Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 15. Посилання : <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/15-2018-%D0%BF>

¹⁷ Постанова Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2015 р. № 1154 і від 5 квітня 2017 р. № 224» Посилання : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/224-2017-%D0%BF>

¹⁸ Уряд продовжив дію пілотного проекту працевлаштування членів малозабезпечених сімей та внутрішньо переміщених осіб. Посилання : <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-prodovzhiv-diyu-pilotnogo-projektu-pracelashuvannya-chleniv-malozabezpechenih-simej-ta-vnutrishno-peremishenih-osib>

Донецькій та Луганській областях» (так званий закон про реінтеграцію Донбасу). Закон визначає особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях Донбасу. Передбачено, що межі та перелік районів, міст, селищ і сіл, частин їх територій тимчасово окупованих у Донецькій та Луганській областях визначаються Президентом за поданням Міністерства оборони України, підготовленим на основі пропозицій Генерального штабу Збройних сил України. Згідно з законом, відповідальність за матеріальну чи моральну шкоду, завдану Україні внаслідок агресії Російської Федерації, покладається на Росію відповідно до загальновизначених принципів і норм міжнародного права.

Окрім того, встановлено, що особи, які беруть участь у збройній агресії Російської Федерації або залучені до участі в окупаційній адміністрації РФ, несуть кримінальну відповідальність за порушення законодавства України та норм міжнародного гуманітарного права.

Законодавство України, що забезпечує підтримку життєдіяльності, соціального й громадянського функціонування ВПО, визначає додаткові гарантії забезпечення / відновлення конституційних прав, свобод та законних інтересів цієї групи населення є цілком задовільним та є комплексним підходом до вирішення проблем ВПО. Однак, практична реалізація цих норм має ряд недопрацювань, які потребують оперативних змін, поправок та коригуючих дій.

Недостатньо простежується механізми запобігання / попередження виникнення потенційних ризиків / ускладнень / нестандартних ситуацій.

**Бездомні громадяни та особи,
звільнені з місць позбавлення волі,
які втратили суспільно-корисні зв'язки**

Лакмусовим показником успішності демократичних і громадянських перетворень в Україні є створення спільними зусиллями органів державної й місцевої влади та неурядового сектору сприятливих умов соціалізації ресоціалізації осіб, що опинилися в кризових життєвих обставинах. Дотримуючись принципу рівних можливостей, соціально виправданим є створення дієвих механізмів допомоги у відновленні соціальної справедливості та соціальної допомоги тим, хто цього потребує.

Важливими законами, що регулюють ресоціалізацію як ключову складову адаптації соціально вразливих категорій населення є: Закон України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей»²⁰, «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк»²¹. Вони регламентують ключові умови адаптації та ресоціалізації осіб, що звільнилися з місць позбавлення волі, визначають механізми отримання допомоги та соціальних гарантій.

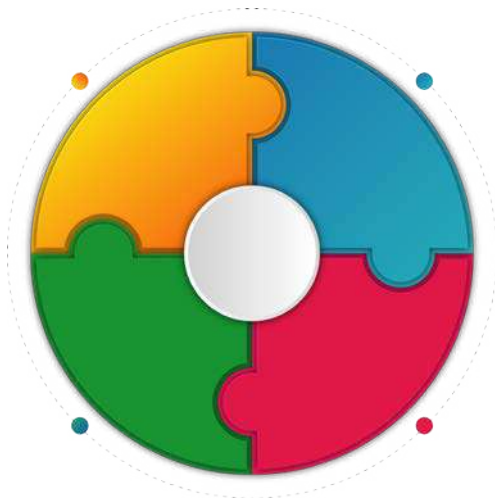
²⁰ Закон України «Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей» від 16.04.2009 року зі змінами 19.12.2017 року. Посилання : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-15>

²¹ Закон України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк» зі змінами від 19.12.2017 року. Посилання : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-17>

Ці Закони України мають на меті створення механізмів і алгоритмів запобігання рецидивів кримінальної й злочинної діяльності до яких схильні представники цих соціально вразливих груп населення. Однією з ключових причин невдалої ресоціалізації та адаптації є втрата соціальних зв'язків, зокрема, родинних. Як результат, ці громадяни, перебуваючи в кризовому становищі, не маючи певного місця проживання, стають безпритульними.

Однак, суттєві зрушення у попередженні рецидивної злочинності стають можливими лише за умови консолідованої роботи всього суспільства над створенням ефективного середовища соціальної адаптації бездомних та раніше судимих громадян. Налагодження дієвого механізму соціальних послуг та соціальної допомоги особам, які перебувають в складаних життєвих обставинах є ключовим пріоритетом соціальної політики нашої держави.

Завданнями для державних органів влади та органів місцевого самоврядування є:

- активна протидія бездомності й злочинності громадян
- координація зусиль всіх учасників політичного і громадянського процесу щодо надання необхідної допомоги бездомним громадянам та особам звільненим з місць позбавлення волі
- надання соціальних послуг (консультації, медична допомога, інформаційна, супровідна та адвокаційна)

Принципово важливими є впровадження державних гарантій і механізмів допомоги соціально вразливих і незахищених соціальних груп населення. Однак це не лише завдання для державних та місцевих органів влади, а й всього суспільства в цілому. Для регулювання цих соціальних відносин діють наступні Закони України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей», «Про соціальні послуги»,²² «Про соціальну адаптацію осіб, які відбували покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк» та інші нормативно-правові акти з питань соціальної адаптації цих категорій осіб.

Ці Закони України визначають механізми соціальної допомоги для громадян, які схильні до бродяжництва, ведення протиправного, злочинного способу життя. Вони є надзвичайно важливими в умовах епідемічної ситуації особливо небезпечних інфекційних хвороб, таких як СНІД, туберкульоз, гепатит, оскільки значна кількість громадян цих соціальних груп вживають наркотичні засоби та мають алкогольну залежність²³. Спроба формування практичних заходів запобігання поширення наркотичної залежності була реалізована у Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року виявилась не дієвою у реальному житті через застосування виключно примусових та силових заходів. Через це результат виявився діаметрально протилежним, та ще більше ускладнив ситуацію, через систематичне порушення прав, свобод, законних інтересів представників цих груп населення.

²² Закон України «Про соціальні послуги» від 24.06.2004 року зі змінами від 07.12.2017.
Посилання : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-15>

²³ Стратегія державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року. Затверджена Кабінетом Міністрів України 28 серпня 2013 року Посилання : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/735-2013-%D1%80#n8>

Однак Закони України у соціальной сфері лише долають «симптоми хвороби», не борячись з причинами такого стрімкого збільшення чисельності соціально вразливих груп населення. До причин такої ситуації можна віднести:

зниження доходів населення за останні 5 років

збитковість підприємств виробничої сфери

недосконалість та непрозорість фінансово-кредитної сфери

різке збільшення наявного й прихованого безробіття

відсутність спеціалізованих програм допомоги

нездатність навчальних, соціальних та правоохоронних закладів проводити роботу з цими групами населення

Діюче законодавство у сфері соціального захисту й допомоги бездомним громадянам та особам, звільнених з місць позбавлення волі, й тих, які втратили суспільно-корисні зв'язки потребує удосконалення та приведення у відповідність з соціальними та суспільними запитами й потребами. Головними проблемами законодавства у цій сфері є його значна чисельність, неузгодженість та не системність нормативно-правових актів. Суттєвим недоліком є нечіткість формулювань та невизначеність соціального й правового статусу цих категорій населення ²⁴.

Нечіткість формулювань статусів та визначень понять, категорій демонструє Закон України «Про соціальні послуги». У ньому відсутнє визначення «вразливість населення», що має першочерговий пріоритет у нормативно-правовому формулюванні. Однак в статті 1 містить детальне тлумачення «складні життєві обставини», тобто обставини, спричинені інвалідністю, віком, станом здоров'я, соціальним становищем, життєвими звичками і способом життя, внаслідок яких особа частково або повністю не має (не набула або втратила) здатності чи можливості самостійно піклуватися про особисте (сімейне) життя та брати участь у суспільному житті. Ототожнення понять «складні життєві обставини» та «вразливе населення» є недоречним та некоректним, оскільки це різні категорії. Їх «об'єднання» породжує ще більше суперечностей та протиріч у існуючому законодавстві.

Окремо варто відзначити відсутність чіткого переліку осіб, які відносяться до цих соціально вразливих і незахищених груп населення. Це призводить до проблем з визначенням їх обсягу прав та обов'язків, відтак ускладнює, якщо не уможлиблює надання соціальної допомоги, її обсягу.

Гендерно-зумовлене насилля проти жінок ²⁵

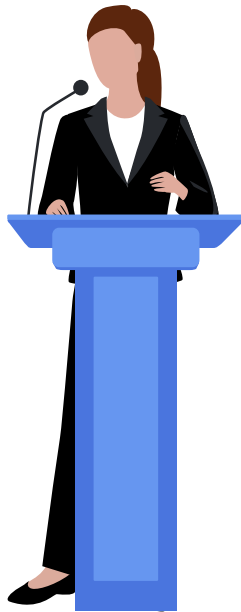
Стаття 24 Конституції України чітко і однозначно визначає, що усі громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Законодавство в Україні визначає для жінок такі можливості та гарантії:

²⁴ Малуґа Л.Ю. Вплив євроінтеграційних процесів на законодавство України у сфері соціального захисту. Соціальне право: науковий журнал. 2017. № 1. С. 144-151.

²⁵ Використано матеріали порталу «Гендер в деталях». Посилання : <https://genderindetail.org.ua/>

²⁶ За даними порталу Відкритих даних Верховної Ради України

²⁸ Закон України Про місцеві вибори від 04.09.2015 зі змінами 03.07.2018. Посилання : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-19>

12,5 % Жінок

У Верховній Раді України

15 % Жінок

В обласних радах

24 % Жінок

У районних радах

46 % Жінок

У сільських радах

- Наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності. Однак, на практиці це виглядає так: кількість жінок-депутатів у Верховній Раді України – 12,5% ²⁶, в обласних радах стали 15% жінок, у районних – 24%, а у сільських – 46%. Показовим є зменшення представництва жінок в ОТГ з 20% до 14% ²⁷. Закон України «Про місцеві вибори» ²⁸ не змінив ситуації на краще. Загалом, Україна займає 69 місце за рівнем гендерного індексу.
- Здобуття освіти й професійної підготовки, у праці та винагороді за неї. Однак, заробітна плата чоловіків на 29% більша, ніж жінок ²⁹.
- спеціальні заходи щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг;
- створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством. У відпустці по догляду перебувають лише 2 % чоловіків. На це впливають соціальні стереотипи. До того ж діє норма, згідно з якою батько не може оформити декретну відпустку, якщо його дружину офіційно не працевлаштовано. В Україні, за даними Державної служби з питань праці, нелегально працюють 30–40 % населення.
- правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям.

²⁹ За даними Державної статистики України

³⁰ За даними Міністерства внутрішніх справ України

³¹ Гендерна нерівність: п'ять порушень прав жінок в Україні. Посилання : <https://www.radiosvoboda.org/a/29085513.html>

³² Конвенції Ради Європи про запобігання всім формам насильства щодо жінок та домашньому насильству і боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція) Посилання : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU11251.html

³³ Конвенція з ліквідації усіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW), Прийнята резолюцією 38/140 Генеральної Асамблеї ООН від 18.12.1979 року

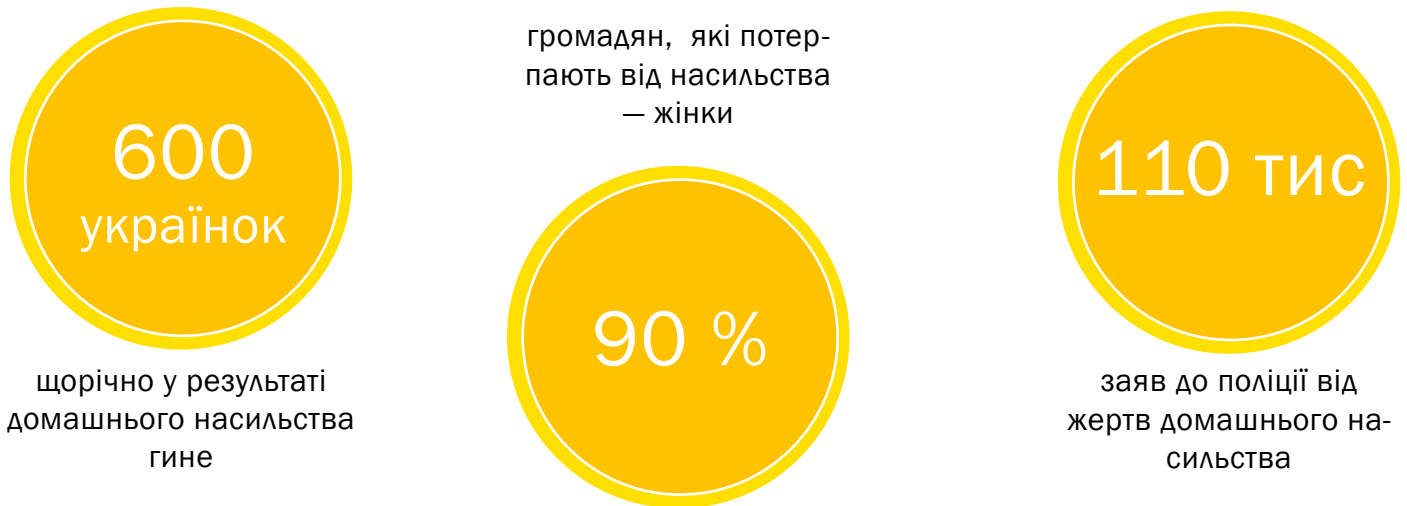
³⁴ Декларація про викорінення насильства щодо жінок, Проголошена Резолюцією 48/104 Генеральної Асамблеї ООН від 20.12.1993 року
Посилання : https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_506

³⁵ Національний план дій виконання рекомендацій CEDAW щодо реалізації Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок на період до 2021 року Посилання : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/pro-go-planu-dij-z-vikonannya-rekomo-zhinok-do-vosmoyi-periodichnoyi-dopovid-ukrayini-pro-vikonannya-konvenciyi-pro-likvidaciyu-vsikh-form-diskriminaciyi-shchodo-zhinok-na-period-do-2021-roku>

³⁶ Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року Посилання : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/pro-zatverdzhennya-derzhavnoyi-socialnoyi-programi-zabezpechennya-rivnih-prav-ta-mozhливостей-zhinok-i-cholovikiv-na-period-do-2021-roku>

³⁷ Національний план дій щодо виконання резолюції Ради Безпеки ООН «Жінки, мир, безпека» на період до 2020 року
Посилання : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/248861725>

Проблема забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні стоїть дуже гостро.

Домашнє насильство одна з найпоширеніших викликів. Щорічно у результаті домашнього насильства гине близько 600 українців. До поліції щорічно надійшло понад 110 тисяч заяв від жертв домашнього насильства³⁰. «90% наших громадян, які потерпають від насильства, це жінки. Вони піддаються економічному, психологічному, фізичному, сексуальному насильству», – стверджує представник омбудсмена з питань рівності і недискримінації Аксана Філіпішина³¹.

Законодавство України, на жаль, не регулює та не виокремлює цієї проблематики в окремий напрям. Першочерговим завданням для українського парламенту має стати ратифікація Конвенції Ради Європи про запобігання всім формам насильства щодо жінок та домашньому насильству і боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція)³². Вона була підписана ще в 2011 році, та рекомендована Комітетом з ліквідації дискримінації жінок (CEDAW) до ратифікації однак до цього часу не ратифікована парламентом, відтак не має жодної юридичної сили на території України.

Міжнародні нормативні акти, які ратифіковані Україною та діють на її території є: Конвенція з ліквідації усіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW)³³ (один з основоположних міжнародних юридичних актів, на основі яких має розроблятися національні законодавчі норми запобігання та попередження дискримінації жінок в Україні); Декларація про викорінення насильства щодо жінок³⁴.

Національні нормативні акти: Національний план дій виконання рекомендацій CEDAW щодо реалізації Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок на період до 2021 року³⁵; Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року³⁶; зміни до Національного плану дій щодо виконання резолюції Ради Безпеки ООН «Жінки, мир, безпека» на період до 2020 року³⁷.

Починаючи з 2018 року у українському законодавчому полі почали відбуватися якісні зміни, щодо запобігання та протидії домашнього і гендерно зумовленого насильства. Це свідчить про визнання на законодавчому рівні цієї проблеми. Тривале обговорення з неурядовими організаціями та суспільством дало продуктивні результати. Верховна Рада України приймає три основоположні закони в цій галузі: Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про

³⁸ Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» Посилання : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19>

³⁹ Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» Посилання : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>

⁴⁰ Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів» Прийнятий 07.12.2007 року. Посилання : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>

запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами»³⁸; Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»³⁹; Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів»⁴⁰.

Ці Закони України забезпечують: всебічний підхід до запобігання, попередження та реагування; передбачають зміни до Кодексу про адміністративні порушення, Цивільний процесуальний кодекс, Закон про судовий збір; криміналізацію домашнього насильства. Разом з цим, вони описують механізми інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення з питань гендерно зумовленого насилля; визначають надання безоплатної правової допомоги, створення кризових центрів для жінок, що постраждали від гендерно зумовленого насилля.

Вирішення проблеми гендерно зумовленого насильства потребує комплексного підходу, який має включати не лише законодавче регулювання, а й інформаційні кампанії спрямовані на трансформацію суспільних норм, руйнування гендерних стереотипів, упереджень. Тільки за таких умов можна досягти дієвості та ефективності у становленні гендерної рівності в Україні, забезпеченні сталого якісного розвитку суспільства в цілому.

Законодавче поле України у сфері соціальної політики, захисту та допомоги соціально вразливих груп населення потребує якісних змін, зокрема:

1. Визначення та чітке формулювання ознак, соціальних та фінансових показників, прозорих критеріїв ідентифікації вразливості громадян. Це допоможе більш ретельно виокремлювати громадян, що знаходяться «групі ризику» та надавати їм адресну допомогу.
2. Розробка єдиного підходу до визначення вразливих верств населення, що дозволить достовірно визначати правовий статус кожного потенційного представника цих соціальних груп.
3. Розробка стандартів соціальних послуг та приведення соціальних послуг, що вже надаються у відповідність до цих стандартів.
4. Формування критеріїв та показників якості соціальних послуг. Соціальна послуга має бути прирівняна до «товарів і послуг» та передбачати певні механізми відповідальності осіб / організацій. Що їх надають за неякісні послуги.
5. Забезпечити гарантії безперешкодного доступу всіх громадян до соціальних послуг.

Перегляд правового регулювання допомоги та підтримки соціально вразливих груп населення має бути пріоритетним завданням для держави. На сьогодні існує гостра потреба у чіткому визначенні підходів до ідентифікації осіб, що є потенційними представниками соціально вразливих груп.

Першочерговим є запровадження єдиної державної політики у сфері соціального захисту до допомоги особам, що знаходяться в зоні найбільшої залежності від негативного впливу суспільних, економічних, соціальних та інших впливів. Доречним було б створення детальної класифікації соціально вразливих верств населення з визначенням їх правового статусу та уможливило б формування прозорого підходу формування переліку соціальних послуг.

Логічною та виправданою є конструктивна взаємодія з неурядовими організаціями, які спеціалізуються на наданні соціальних послуг, соціалізації та ресоціалізації, формуванні умов для особистісного й професійного розвитку представників соціально вразливих груп населення. Така партнерська співпраця дозволить сформулювати та затвердити на загальнодержавному рівні механізми виходу осіб з стану вразливості. Такий підхід дозволить відпрацювати дієві механізми подолання соціальної кризи в Україні та якісно впливати на якісні перетворення в українському суспільстві та формування громадянської свідомості українців.

2.3. КАРТА ПОСЛУГ НЕУРЯДОВИХ, БЛАГОДІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ПРИВАТНИХ ОСІБ / ОРГАНІЗАЦІЙ ДЛЯ СОЦІАЛІЗАЦІЇ, ОСОБИСТІСНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВПО ТА ІНШИХ СОЦІАЛЬНО ВРАЗЛИВИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

Назва організації	Адреса, контакти	Види послуг	Категорії бенефіціарів
Полтавський міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	м. Полтава, вул. Соборності, 36, кім. 146) т. 56-20-52;	<ul style="list-style-type: none"> • соціальний супровід, • консультування • інформаційні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • жінки, які опинилися в складних життєвих обставинах, • внутрішньо переміщені особи
Полтавський обласний центр зайнятості	м. Полтава, вул. Сінна, 45 +38(0532) 518 421	<ul style="list-style-type: none"> • консультування • інформаційні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • внутрішньо переміщені особи • особи які опинилися в складних життєвих обставинах, • бездомні, звільнені з місць позбавлення волі
Проект «РУКА ДОПОМОГИ» Департамент соціального захисту населення Полтавської облдержадміністрації	м.Полтава вул. Цюлковського, 47 +38(0532) 685 167, +38(0532) 632 872	<ul style="list-style-type: none"> • консультування • інформаційні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • внутрішньо переміщені особи • особи які опинилися в складних життєвих обставинах
Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Полтавського міськвиконкому	м. Полтава, вул. Соборності, 36, кім. 119) т. +38(053)22-57-29;	<ul style="list-style-type: none"> • соціальний супровід, • консультування • інформаційні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • жінки, які опинилися в складних життєвих обставинах, • внутрішньо переміщені особи
Міжнародна БО «КАРІТАС» Полтава	м.Полтава Вул. Пилипа Орлика 20/1, +38(095) 288 8707 caritas.poltava@gmail.com	<ul style="list-style-type: none"> • соціальний супровід, • консультування • інформаційні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • особи, які зазнали на собі впливу травмуючих подій, незалежно від віку, статі, національності, релігійних чи політичних переконань. • внутрішньо переміщені особи

Назва організації	Адреса, контакти	Види послуг	Категорії бенефіціарів
Центр адаптації для бездомних осіб та звільнених з місць позбавлення волі БО «СВІТЛО НАДІЇ»	м. Полтава пров. Шевченка 5-А (зуп.ЗБВ-7) тел.(0532) 56-79-09 (працює цілодобово).	<ul style="list-style-type: none"> • підтримане проживання, надання притулку; • соціальний супровід, консультування; • соціально-побутові; • інформаційні; • медико-профілактичні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • особи які опинилися в складних життєвих обставинах, • бездомні, звільнені з місць позбавлення волі, • потерпілі від торгівлі людьми, • особи які потерпають від насилля в сім'ї, • внутрішньо переміщені особи.
Кризовий центр адаптації для жінок, які опинилися у складних життєвих обставинах БО «СВІТЛО НАДІЇ»	м. Полтава, вул. Монастирська, 32 +38 (066) 829-55-73 Email: office@lightofhope.com.ua	<ul style="list-style-type: none"> • підтримане проживання, надання притулку; • соціальний супровід, консультування; • соціально-побутові; • інформаційні; • медико-профілактичні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • жінки які опинилися в складних життєвих обставинах, • бездомні, звільнені з місць позбавлення волі, • потерпілі від торгівлі людьми, • особи які потерпають від насилля в сім'ї, • внутрішньо переміщені особи.
Полтавський обласний БФ «Громадське здоров'я»	м. Полтава вул. Половка 66-Б, офіс 402 publichealth.org.ua info@publichealth.org.ua	<ul style="list-style-type: none"> • підтримане проживання; • медико-профілактичні; • соціально-педагогічні • інформаційні; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • споживачі ін'єкційних наркотиків • жінки комерційного сексу (ЖКС), • ЖКС, які вживають ін'єкційні наркотики; • неповнолітні особи, які мають досвід вживання наркотиків; • особи, які звільнилися з місць позбавлення волі;
Полтавська обласна БО «Вихід є!»	м. Полтава, вул. Пилипа Орлика , Контактний телефон: +38 (0532) 50-83-96 багатоканальний; +38 095-376-35-56; +38 096-624-10-97 http://www.vyhid.com	<ul style="list-style-type: none"> • підтримане проживання; • медико-профілактичні; • соціально-педагогічні • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • споживачі ін'єкційних наркотиків • залежні від алкоголю, • залежні від азартних ігор та ін. видів залежності
ГО «СІМ ДОРИГ»	м.Полтава, вул. Половка, буд. 64 +380(96)765 35 77; +380(99)527 59 60 багатоканальні	<ul style="list-style-type: none"> • підтримане проживання; • медико-профілактичні; • соціально-педагогічні • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • споживачі ін'єкційних наркотиків • залежні від алкоголю від 18 років • внутрішньо переміщені особи

Назва організації	Адреса, контакти	Види послуг	Категорії бенефіціарів
Полтавський центр сім'ї «РОДИННИЙ ДІМ»	м. Полтава, вул. Баленка, 11, кв. 78 +38(053)53-06-92;	<ul style="list-style-type: none"> • соціальний супровід, • консультування • інформаційні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • жінки, які опинилися в складних життєвих обставинах, • внутрішньо переміщені особи
ГО «Центр освіти дорослих Полтавщини»	м. Полтава, вул Ковалю, 3 к.505	<ul style="list-style-type: none"> • соціально-педагогічні; • інформаційні; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • особи похилого віку. • внутрішньо переміщені особи
«КрымSOS» Полтава	Полтава, вул. Котляревського, 1/27, офис 632. +38 (066) 579-07-88.	<ul style="list-style-type: none"> • соціальний супровід, • консультування • інформаційні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • внутрішньо переміщені особи
Реабілітаційний центр для алко- та наркозалежних «Новий поворот» БО «СВІТЛО НАДІЇ»	Полтавська обл Решетилівський район, с.Жовтневе вул. Мичурина, 1-В, +38(0532) 50-07-52	<ul style="list-style-type: none"> • підтримане проживання; • медико-профілактичні; • соціально-педагогічні • інформаційні; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • споживачі ін'єкційних наркотиків • залежні від алкоголю від 18 років • внутрішньо переміщені особи
ГО «СІМ ДОРИГ»	м.Лубни, +380(96)765 35 77; +380(99)527 59 60 багатоканальні	<ul style="list-style-type: none"> • підтримане проживання; • медико-профілактичні; • соціально-педагогічні • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • споживачі ін'єкційних наркотиків • залежні від алкоголю від 18 років • внутрішньо переміщені особи
ГО «СІМ ДОРИГ»	м.Горішні Плавні +380(96)765 35 77; +380(99)527 59 60 багатоканальні	<ul style="list-style-type: none"> • підтримане проживання; • медико-профілактичні; • соціально-педагогічні • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • споживачі ін'єкційних наркотиків • залежні від алкоголю від 18 років • внутрішньо переміщені особи

Назва організації	Адреса, контакти	Види послуг	Категорії бенефіціарів
Кременчукський міськрайонний центр зайнятості	м. Кременчук, пров. Арсенальний, 1 +38(0536)798525	<ul style="list-style-type: none"> • консультування • інформаційні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • внутрішньо переміщені особи • особи які опинилися в складних життєвих обставинах, • звільнені з місць позбавлення волі
Проект «РУКА ДОПОМОГИ» Зіньківська районна філія Полтавського обласного центру зайнятості	м.Зіньків, вул. Воздвиженська, 49	<ul style="list-style-type: none"> • консультування • інформаційні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • внутрішньо переміщені особи • особи які опинилися в складних життєвих обставинах
Проект «РУКА ДОПОМОГИ» Горішньоплавнівська міська філія Полтавського обласного центру зайнятості	м.Горішні Плавні, вул. Строни, 6	<ul style="list-style-type: none"> • консультування • інформаційні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • внутрішньо переміщені особи • особи які опинилися в складних життєвих обставинах
Проект «РУКА ДОПОМОГИ» Великобагачанська районна філія Полтавського обласного центру зайнятості	смт.Велика Багачка, вул. Чекалових, 1	<ul style="list-style-type: none"> • консультування • інформаційні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • внутрішньо переміщені особи • особи які опинилися в складних життєвих обставинах
Проект «РУКА ДОПОМОГИ» Пирятинська районна філія Полтавського обласного центру зайнятості	м.Пирятин, вул.Соборна, 39	<ul style="list-style-type: none"> • консультування • інформаційні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • внутрішньо переміщені особи • особи які опинилися в складних життєвих обставинах
Проект «РУКА ДОПОМОГИ» Лубенська міськрайонна філія Полтавського обласного центру зайнятості	м.Лубни, вул. Старо-Троїцька, 5	<ul style="list-style-type: none"> • консультування • інформаційні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • внутрішньо переміщені особи • особи які опинилися в складних життєвих обставинах

Назва організації	Адреса, контакти	Види послуг	Категорії бенефіціарів
<p>Проект «РУКА ДОПОМОГИ» Миргородська міськрайонна філія Полтавського обласного центру зайнятості</p>	<p>м.Миргород, вул.Гоголя, 94</p>	<ul style="list-style-type: none"> консультування інформаційні; соціально-педагогічні; надання послуг з реєстрації; надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> внутрішньо переміщені особи особи які опинилися в складних життєвих обставинах
<p>Проект «РУКА ДОПОМОГИ» Карлівська районна філія Полтавського обласного центру зайнятості</p>	<p>м.Карлівка, вул.Полтавський Шлях, 52</p>	<ul style="list-style-type: none"> консультування інформаційні; соціально-педагогічні; надання послуг з реєстрації; надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> внутрішньо переміщені особи особи які опинилися в складних життєвих обставинах
<p>Проект «РУКА ДОПОМОГИ» Гребінківська районна філія Полтавського обласного центру зайнятості</p>	<p>м.Гребінка, вул.Ярослава Мудрого, 2,</p>	<ul style="list-style-type: none"> консультування інформаційні; соціально-педагогічні; надання послуг з реєстрації; надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> внутрішньо переміщені особи особи які опинилися в складних життєвих обставинах
<p>Проект «РУКА ДОПОМОГИ» Шишацька районна філія Полтавського обласного центру зайнятості</p>	<p>смт.Шишаки, вул.Кирила Осьмака, 58,</p>	<ul style="list-style-type: none"> консультування інформаційні; соціально-педагогічні; надання послуг з реєстрації; надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> внутрішньо переміщені особи особи які опинилися в складних життєвих обставинах
<p>Проект «РУКА ДОПОМОГИ» Оржицька районна філія Полтавського обласного центру зайнятості</p>	<p>смт.Оржиця, вул.Центральна, 79,</p>	<ul style="list-style-type: none"> консультування інформаційні; соціально-педагогічні; надання послуг з реєстрації; надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> внутрішньо переміщені особи особи які опинилися в складних життєвих обставинах
<p>Проект «РУКА ДОПОМОГИ» Котелевська районна філія Полтавського обласного центру зайнятості</p>	<p>смт.Котельва, вул. Полтавський шлях, 208</p>	<ul style="list-style-type: none"> консультування інформаційні; соціально-педагогічні; надання послуг з реєстрації; надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> внутрішньо переміщені особи особи які опинилися в складних життєвих обставинах

Назва організації	Адреса, контакти	Види послуг	Категорії бенефіціарів
<p>Проект «РУКА ДОПОМОГИ» Диканська районна філія Полтавського обласного центру зайнятості</p>	<p>смт.Диканька, вул.Дружби, 5а</p>	<ul style="list-style-type: none"> • консультування • інформаційні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • внутрішньо переміщені особи • особи які опинилися в складних життєвих обставинах
<p>Проект «РУКА ДОПОМОГИ» Глобинська районна філія Полтавського обласного центру зайнятості</p>	<p>м.Глобине, вул.Центральна, 228 а</p>	<ul style="list-style-type: none"> • консультування • інформаційні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • внутрішньо переміщені особи • особи які опинилися в складних життєвих обставинах
<p>Машівська районна філія Полтавського обласного центру зайнятості</p>	<p>смт.Машівка вул.Незалежності, 166-а</p>	<ul style="list-style-type: none"> • консультування • інформаційні; • соціально-педагогічні; • надання послуг з реєстрації; • надання послуг соціальної інтеграції та реінтеграції 	<ul style="list-style-type: none"> • внутрішньо переміщені особи • особи які опинилися в складних життєвих обставинах, • безробітні

Соціально-економічні показники й можливості Полтавського регіону дають підстави стверджувати, що адміністративно-територіальна одиниця має високі економічні та виробничі показники та може розглядатися як потенційно приваблива територія для ініціювання й реалізації можливостей соціалізації, особистісного та професійного розвитку ВПО та інших соціально вразливих груп населення. Це може стати одним з вирішальних факторів зменшення соціальних втрат населення через трудову міграцію та від'ємних показників приросту населення; сприятиме реалізації потенціалу ВПО, ефективній соціальній допомозі та підтримці соціально вразливих груп населення.

Законодавство України, яке регулює соціальну й правову підтримку вразливих груп населення потребує значних доопрацювань та систематизації. Нечіткість формулювань, відсутність критеріїв та детальної класифікації цих категорій породжує низку суперечностей та правових колізій, унеможлиблює адресну допомогу особам, що належать до соціально вразливих груп населення. Вирішення цих проблем дозволить якісно покращити рівень соціальних послуг та дозволить відпрацювати механізми виходу осіб з цих категорій через надання ефективних інструментів та можливостей соціалізації, особистісного та професійного розвитку ВПО та інших соціально вразливих груп населення.

Аналіз існуючих можливостей показав наявність широкого спектру можливостей соціалізації, особистісного та професійного розвитку ВПО та інших соціально вразливих груп населення, які передбачають:

- особистісний та громадянський розвиток;
- професійний розвиток та можливості перекваліфікації, освоєння нових професійних навичок і компетенцій;
- створення середовища для ресоціалізації та відновлення соціально-корисних зв'язків;
- соціальної допомоги та соціальної підтримки особам, що опинилися у кризових життєвих ситуаціях;
- інші соціальні послуги у відповідності до соціального попиту на них.

Загальна кількість організацій, що створили середовище можливостей соціалізації, особистісного та професійного розвитку ВПО та інших соціально вразливих груп населення нараховує понад 32. Їх діяльність регулюється лише вимогами фінансових донорів та слабо (формально) пов'язана з державними / обласними / місцевими програмами. **Ключовою негативною тенденцією у наданні цих соціальних послуг є відсутність механізмів контролю їх якості та задоволеністю бенефіціарів цими послугами.**

Рекомендованими кроками щодо подальшої роботи зі створення і розширення можливостей соціалізації, особистісного та професійного розвитку ВПО та інших соціально вразливих груп населення потрібно:

- 1. Розробити Стратегію взаємодії органів державної та місцевої влади з неурядовим сектором та громадськістю у сфері соціальних послуг для соціально вразливих груп населення.** Переваги від такої взаємодії очевидні: обмін досвідом усіх учасників у цій сфері; відпрацювання алгоритмів конструктивної співпраці та динамічного реагування на соціальні запити на нові послуги.
- 2. Розроблення критеріїв, ознак приналежності до соціально вразливих груп населення для надання якісної адресної допомоги.** Необхідно ініціювати створення робочої групи у складі представників профільних відділів, департаментів органів державної влади та місцевого самоврядування спільно з неурядовими організаціями, громадянськими активістами, іноземними партнерами. Конструктивний діалог і обмін досвідом й напрацюваннями дозволить в найкоротші терміни відпрацювати основні умови подальшого партнерства та ключових принципів організації партнерської роботи.
- 3. Формування інформаційної бази переліку послуг і можливостей, які надаються державними та неурядовими організаціями.** Наявність значної пропозиції послуг для соціально вразливих категорій населення у Полтавському регіоні свідчить про активність неурядових організацій, які фінансуються іноземними донорами. Органи державної і місцевої влади демонструють свою зацікавленість лише у незначній кількості проектів. Однак, спостерігається низький рівень поінформованості споживачів цих послуг про можливості особистісного, професійного розвитку. Спираючись на актуальність та невідкладність дій у п. 2 Рекомендацій, необхідно створення відкритої для загального доступу динамічної бази даних про перелік послуг і можливостей для особистісного й професійного розвитку соціально вразливих категорій населення.
- 4. Формування динамічної інформаційної бази даних про осіб, що належать до соціально вразливих категорій населення.** Створення такого інформаційного ресурсу дозволить учасникам з п. 2 цих Рекомендацій здійснювати аналітичну оцінку та динаміку збільшення / зменшення чисельності представників соціально вразливих категорій населення. Інформаційна база стане зручним інструментом виявлення попиту на окремі послуги та дозволить оперативного реагувати на їх задоволення шляхом створення відповідних соціальних / освітніх / професійних / побутових умов.
- 5. Створення умов перепідготовки та перекваліфікації осіб, що належать до соціально вразливих груп населення.** Однією з ключових проблем соціально вразливих груп населення є відсутність постійного місця роботи через дефіцит професійних навичок та компетенцій. Як наслідок, відсутність стабільного фінансового становища призводить до кризових соціальних ситуацій. Пріоритетом у роботі з соціально вразливими групами має стати їх професійна та трудова інтеграція. Використовуючи освітні ресурси регіону та інструменти соціального підприємництва, вдасться створити належні умови їх особистісного та професійного розвитку. Ефективна реалізація цієї пропозиції дозволить суттєво зменшити кількість осіб, що належать до соціально вразливих категорій. Ключовими партнерами у цьому є: органи державної та місцевої влади, державні підприємства, приватні комерційні структури, соціальні підприємства, що діють на території Полтавської області; заклади освіти (I-II рівнів акредитації).

- 6. Розробка короткострокових освітніх і професійних програм підготовки / перепідготовки.** Використовуючи освітній потенціал регіону, органи державної та місцевої влади спільно з неурядовим сектором можуть ініціювати створення освітніх продуктів для особистісного й професійного розвитку представників соціально вразливих груп населення, їх подальшу сертифікацію та апробацію. За умовами трудового законодавства є обов'язковим документальне підтвердження наявності професійних навичок та компетенцій, навіть за умов перепідготовки та перекваліфікації.
- 7. Відпрацювання соціальних, економічних та громадянських інструментів, які б сприяли зменшенню кількості осіб, що належать до соціально вразливих груп населення.** Вирішення цього питання не можливе без залучення фахівців з різних секторів. Принципово важливим є залучення представників наукової сфери. Спільно з органами державної та місцевої влади, неурядовими організаціями наковці можуть створити та обґрунтувати концепцію подолання соціальної кризи, розробити механізми особистісної і професійної реабілітації осіб, що належать до соціально вразливих груп населення шляхом стимулювання їх особистісного й професійного розвитку.

ТЕРМІНИ І СКОРОЧЕННЯ	3
ЧАСТИНА 1. ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ОЧІКУВАНЬ ВПО ТА ІНШИХ СОЦІАЛЬНО ВРАЗЛИВИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ ЩОДО СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	6
1.1. ДЕМОГРАФІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ГРУП	8
1.2. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ	9
ВИСНОВКИ	16
РЕКОМЕНДАЦІЇ	16
ЧАСТИНА 2. ІСНУЮЧІ МОЖЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ, ОСОБИСТІСНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВПО ТА ІНШИХ СОЦІАЛЬНО ВРАЗЛИВИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ М. ПОЛТАВА ТА ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	17
АНОТАЦІЯ	18
ВСТУП	20
2.1. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ПОЛТАВСЬКОГО РЕГІОНУ	23
2.2. АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ	29
ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ	29
БЕЗПРИТУЛЬНІ, БЕЗДОМНІ ТА ОСОБИ, ЩО ЗВІЛЬНИЛИСЯ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ	31
ҐЕНДЕРНО-ЗУМОВЛЕНЕ НАСИЛЛЯ ПРОТИ ЖІНОК	33
2.3. КАРТА ПОСЛУГ НЕУРЯДОВИХ, БЛАГОДІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ПРИВАТНИХ ОСІБ / ОРГАНІЗАЦІЙ ДЛЯ ВПО ТА ІНШИХ СОЦІАЛЬНО ВРАЗЛИВИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ	37
ВИСНОВКИ	43
РЕКОМЕНДАЦІЇ	44
ДОДАТОК 1	47

ДОДАТОК 1

ГАЙД ГЛИБИННОГО ІНТЕРВ'Ю

Для дослідження соціальних очікувань ВПО та інших соціально вразливих груп населення щодо соціально-професійної інтеграції з метою обґрунтування актуальності та доцільності впровадження моделі професійної інтеграції

Доброго дня! Мене звати Євгенія Козун. Я представляю групу дослідників, які задіяні в реалізації проекту «Інноваційна модель інтеграції послуг з навчання, перекваліфікації та соціальної підтримки у Полтавській області» ГО «Центр освіти дорослих Полтавщини» за підтримки німецької федеральної компанії Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Мета проекту – впровадження інноваційної моделі професійної інтеграції ВПО та інших верств населення у Полтавській області через застосування інструментів соціального підприємництва і кейс-менеджменту.

Я би хотіла поговорити з Вами на цю тему.

Усю отриману від Вас інформацію буде проаналізовано в узагальненому вигляді, без уточнення будь-яких персональних даних. У цьому інтерв'ю немає правильних або неправильних відповідей. Нам цікава Ваша думка, а також власний досвід. Інтерв'ю буде тривати близько 20 хвилин. Чи Ви не проти, щоб я записувала нашу розмову на диктофон? Із записами працюватиму тільки я, вони не будуть відтворені в жодній іншій аудиторії.

1. Давайте з Вами познайомимось. Будь ласка, назвіть Ваше ім'я та вік.
2. Скажіть, будь ласка, яка у Вас освіта? Чи маєте Ви досвід роботи? За якою професією?
3. Як Ви вважаєте, Ваша кваліфікація дозволяє знайти підходящу роботу?
4. Що для Вас є важливим у виборі місця роботи?
5. Які методи пошуку роботи Ви знаєте? Якими користувалися?
6. Ви зараз маєте постійну чи тимчасову роботу? Якщо так – Розкажіть, яку саме. Як Ви її знайшли та як працювали? Якщо ні - Розкажіть чому. Ви маєте намір працювати?
7. Чи відмовляли Вам роботодавці? Якщо так - Чи пояснювали з яких причин? Уточніть, з яких саме.
8. Чи зазнавали Ви дискримінації чи упередженого ставлення з боку потенційних роботодавців чи інших осіб в процесі пошуку роботи? Якщо так – У чому це проявлялося? Якщо ні - Чи відомо Вам про такі випадки? Що саме?
9. Чи зверталися Ви до Центру зайнятості? Якщо так – Які послуги Ви там отримували? Яким було ставлення до Вас з боку фахівців Центру зайнятості? Якщо ні – Чи маєте намір звертатися?
10. На Вашу думку, чи потрібна Вам допомога від державних органів чи інших організацій у працевлаштуванні? Якщо так - Яка саме?
11. Чи відомо Вам про можливість перекваліфікації? Якщо так - Звідки про це дізналися? Якщо ні – Чи хотіли б дізнатися?
12. Чи маєте Ви бажання опанувати нову професію? Якщо так – Яку саме?
13. Чи відомо Вам про кейс-менеджмент? Чи користувалися Ви послугами кейс-менеджерів? Якщо так – Розкажіть, будь ласка, детальніше.
14. Чи знаєте Ви про соціальні підприємства? Чи розглядаєте Ви як можливий варіант роботу на соціальному підприємстві?
15. Чи розцінюєте Ви заняття підприємницькою діяльністю як альтернативу для себе у разі неможливості працевлаштуватися?
16. Якби Ви організували власний бізнес, чим би займалися?

Які є у Вас до нас питання?

Дякую за співпрацю! **Вимкнути диктофон**

Ефект вимкненого диктофону. Чи не хочете Ви щось додати?

Коментарі до інтерв'ю

Категорія _____

Вік _____

Стать _____